



SULKAVAN KULTTUURIYMPÄRISTÖN MAISEMANHOITOSUUNNITELMA

ETELÄ-SAVON YMPÄRISTÖKESKUS
SULKAVAN KUNTA

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	MAISEMA	3
2.1	Jääkauden jäljet Sulkavalla	3
2.2	Kallioperä	5
2.3	Maaperä ja maisema	6
2.3.1	Moreenit	7
2.3.2	Harjut	7
2.3.3	Savikot	7
2.3.4	Eloperäiset maa-ainekset	7
2.4	Korkeusvaihtelut Sulkavan kirkonkylässä	8
2.5	Vesiolot	8
2.6	Paikallisilmasto	9
2.7	Maisemamaakunnallinen sijainti ja maisemarakennekaavio	9
3	IHMISEN JÄLJET MAISEMASSA	12
3.1	Muinaisjäännökset maisemassa	12
3.2	Sulkavan kirkonkylän maisemalliset solmukohdat ja hierarkkiset pisteet	12
4	KAAVOITUS	15
4.1	Kaavatilanne suunnittelualueella	15
4.2	Kaavoituksessa huomiodut kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet	15
4.2.1	Seutukaava	15
4.2.2	Kirkonkylän osayleiskaava	16
4.2.3	Kirkonkylän rakennuskaava	17
4.2.4	Yhteenveto, kulttuurimaisemaan liittyvät kaavamerkinnot	19
5	NYKYMAISEMAN ARVOT JA ONGELMAKOHTEET	20
5.1	Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt Sulkavalla	20
5.2	Maiseman arvot ja ongelmat Tiittalan ympäristössä	21
5.3	Maiseman arvot ja ongelmat kirkonkylällä	22
5.4	Maiseman arvot ja ongelmat Löytökylässä	23
6	MAISEMANHOITOSUUNNITELMA	24
6.1	Maisemanhoitosuunnitelman tavoitteet	24
6.2	Tiittala	24
6.2.1	Tiittalan pihapiiri ja lähiympäristö	25
6.2.2	Metsän reunavyöhykkeiden hoito	27
6.3	Vesien suojeleminen ja rantavyöhykkeiden kehittäminen Tiittalan alueella	28
6.3.1	Pienvesistöjen varsien kehittäminen	28
6.3.2	Myllylammen rantavyöhykkeen kehittäminen	28
6.4	Kirkonkylä	30
6.4.1	Kirkon ympäristö	30

6.4.2	Kirkonkylän keskusta	32
6.5	Löytökylä	34
6.5.1	Maisemanhoito Löytökylällä	34
6.5.2	Saarekkeiden hoito	35
6.5.3	Yksittäispuut	35
7	MAATALOUDEN ERITYISTUET JA RAHOITUSMAHDOLLISUUDET	36
7.1	Erityistukien ehdot	36
7.2	Tukikelpoiset hoitotoimenpiteet	36
8	LIITTEET	38

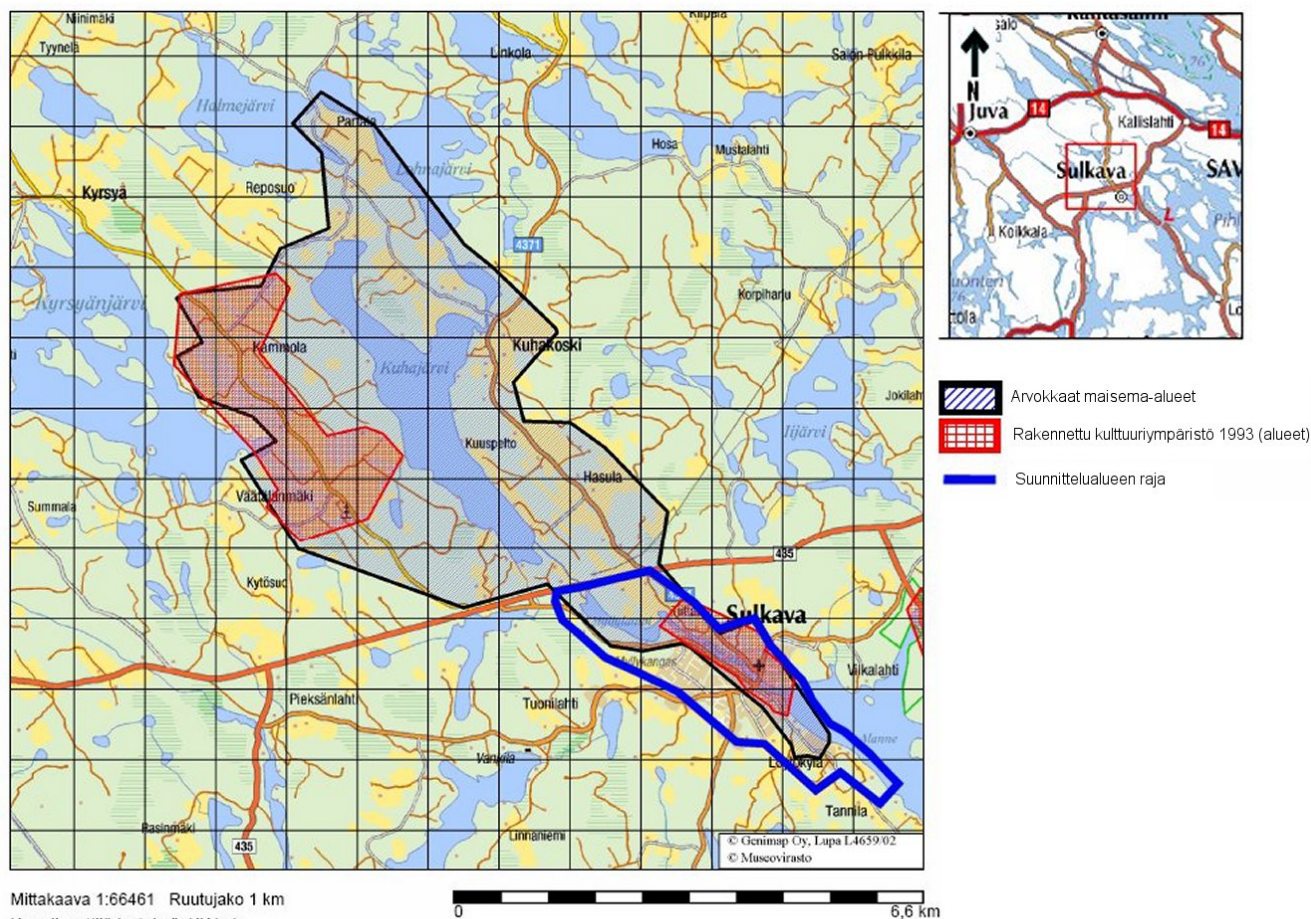
Liitteet

1. ote maaperäkartasta
2. ote kallioperäkartasta
3. maisemarakennekaavio
4. maiseman arvot ja ongelmat Tiittala
5. maiseman arvot ja ongelmat Kirkonkylä
6. maiseman arvot ja ongelmat Löytökylä
7. maisemanhoitosuunnitelma Tiittala
8. maisemanhoitosuunnitelma Kirkonkylä
9. maisemanhoitosuunnitelma Löytökylä

1 JOHDANTO

Suomen maisemamaakuntajaon mukaan Sulkavan alue kuuluu itäisen Järvi-Suomen Suur-Saimaan seutuun. Seudun varhainen asuttaminen ja myöhemmin kirkonkylän muodostuminen Uitonvirran rannalle ovat seurauksia hyvistä vesireittiyhteyksistä Saimaalle. Myös vuosikymmeniä jatkunut Sulkavan Soutu-tapahtuma kertoo vesireittien merkityksestä vielä tänäkin päivänä ja esittelee samalla alueen maisemia vuosittain tuhansille soutajille.

Suunnittelualan rajauksen pohjana ovat olleet toisaalta sekä Maisema-aluetyöryhmän mietinnön mukainen valtakunnallisesti arvokas Kuhakoski-Kammola-Väätälänmäki-Sulkavan kirkonkylä-maisema-alue (YM 1992) sekä Museoviraston ja Ympäristöministeriön (1993) määrittelemä Sulkavan Uitonvirran valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Tämän hoitosuunnitelman kohteeksi rajattiin Savonlinnaan menevän tien eteläpuolinen osa valtakunnallisesti merkittävää maisema-aluekokonaisuutta. Alue käsittää Tiittalan kartanoa ympäröivän viljelymaiseman, Uitonvirran molemmiin puolin levittäytyvän Sulkavan kirkonkylän ja Löytökylän sen jatkona sekä linnuston ja virkistyskäytön kannalta tärkeän Myllylammen rannat. Suunnittelualan ulkopuolelle jäävät tällä kertaa Kuhakosken, Kammolan ja Väätälänmäen kylät, jotka edustavat vanhaa savolaista mäkikyläasutusta ja muodostavat oman suunnittelukokonaisuuden Savonlinnan tien pohjoispuolella.



Sulkavan kirkonkylä on syntynyt alavan rantamaan jyrkälle rinteelle. Kylän itäosa muodostaa perinteisen, puuston ja pihakasvillisuuden pehmentämän kylämiljöön, joka eroaa jyrkästi kylän länsiosan 1970-luvun liikekeskusarkkitehtuurista. Kylän itäosassa Uitonvirran etelärannalla kulkee Sulkavan vanha rantatie. Tämän Alanteentien molemmin puolin on tiiviinä kokonaisuutena 1800-luvun lopun kylänraitti ja satamapaikka, josta ennen oli vilkas laivaliikenne muihin Saimaan satamiin. Kirkonkylän alueella on esimerkkejä myös vauraasta maanviljelyksestä, jonka syntyä alueelle on edesauttanut hyvä liikenteellinen asema ja ympäristöään savipitoisempi maaperä. Näistä herraskartanoista mainittakoon Tiittala, jonka komea empirepäärakennus on arvokas osa kylämaisemaa. Myllylampi kuuluu valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan.

Suunnittelutyö käynnistettiin keväällä 2005 keräämällä lähtötietoja alueesta ja tiedottamalla suunnittelutyöstä. Maankäytön historiaa selvitettiin vanhojen karttojen ja paikallishistoriasta kertovan kirjallisuuden avulla. Maiseman nykytilaa arvioitiin maastotarkastelujen perusteella. Maastokäyntejä ja haastatteluja alueella tehtiin kesän aikana elokuussa ja syyskuussa. Maisemanhoitosuunnitelman luonnosta esiteltiin yhdessä Uitonvirran kunnostussuunnitelman kanssa yleisötilaisuudessa lokakuussa 2005 Sulkavan kunnanvirastolla. Saatujen kommenttien pohjalta suunnitelma työstettiin alueen hoidon tavoitteet ja niitä toteuttavat toimenpiteet sisältäväksi kokonaisuudeksi.

Tämä Sulkavan kirkonkylän ja sen lähialueet kattava maisemanhoitosuunnitelma on laadittu ohjaamaan kaikkien niiden tahojen toimia, jotka päätöksillään ja toimenpiteillään vaikuttavat alueen maisemakuvaan. Työssä on selvitetty alueen maisema-alueen arvoja ja arvojen säilymistä edellyttämiä hoitotoimenpiteitä sekä niiden toteutustapoja ja –vastuita unohtamatta sitä, miten alueen asukkaat ja kävijät parhaiten pääsisivät myös nauttimaan sulkavalaisesta maisemasta.

Suunnitelman ovat laatineet maisema-arkkitehti Kaisa Rantee ja miljöösuunnittelija Maria Ruotsalainen Pöyry Environment Oy:stä, jotka kiittävät sulkavalaisia yhteistyöstä.

2 MAISEMA

2.1 Jääkauden jäljet Sulkavalla

Mannerjäätikön reuna vetäytyi eteläisen Järvi-Suomen alueelta noin 11 000 – 11 500 vuotta sitten. Jääkauden jälkeen veden pinta oli n. 100 m korkeustasolla. Suurin osa maa-alasta oli veden peittämää ja vain korkeimpien mäkien huiput kohosivat saarina meren ylle. Sulkavan kirkonkylän tuntumassa tällaisia supra-akvaattisia eli vedenkoskemattomia mäenlakia ovat kirkonkylän länsipuolella sijaitsevat Mustikkavuori ja Tuonivuori. Vaaran lakien ja rinteiden huuhtoutumatta jääneet moreenit ovat ympäristöään viljavampina otettu viljelykäyttöön ja muodostavat Vaara-Suomelle tyypillisen mäki-asutuksen perustan. (Saarelainen 2001)

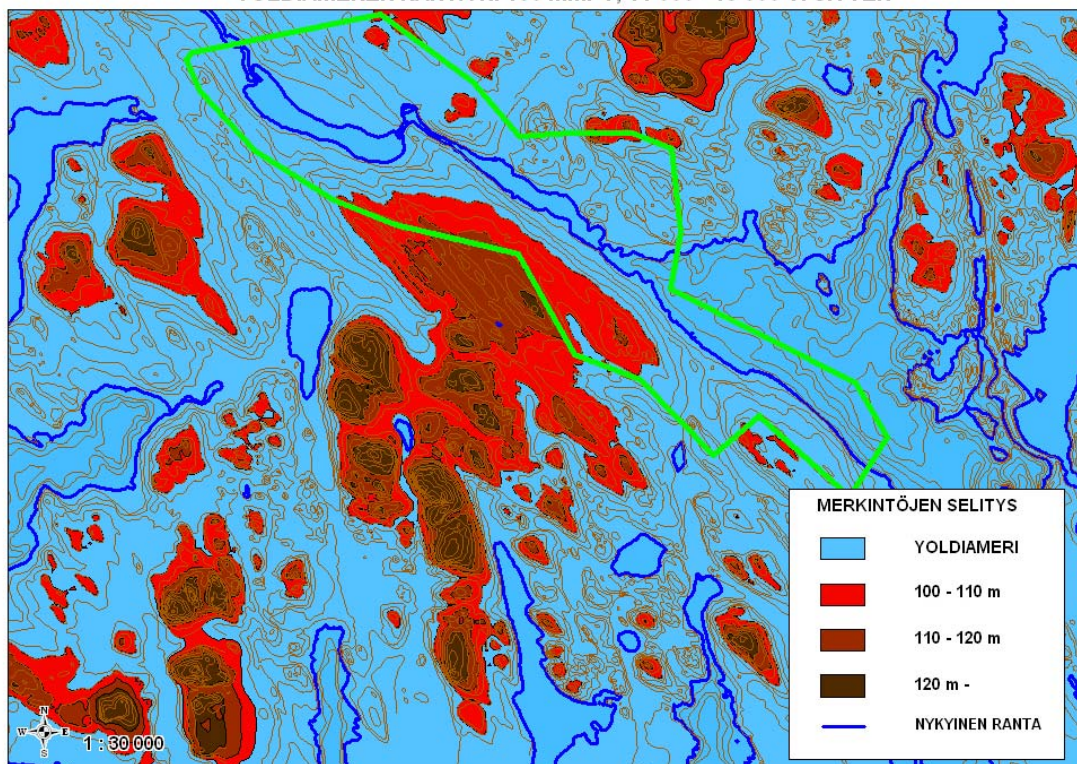
Noin 8000 vuotta sitten Suursaimaa ja Muinais-Päijänne kuroutuivat maankohoamisen seurauksena Itämerestä erillisiksi järvioltaiksi. Suursaimaan pinta oli tuolloin suunnilleen nykyisen 85 m mpy tasolla. Maankohoaminen oli voimakkainta Pohjanlahteen virtaavien lasku-uomien suunnassa, jolloin Suursaimaan kaltevuus painottui vähitellen kohti kaakkoa. Lopulta n. 5000 vuotta sitten syntyi Vuoksi. Uuden lasku-uoman synnytyä Suursaimaan pinta laski voimakkaasti ja vesistö saavutti nykyisen muotonsa. (Saarelainen 2001)

Monet maisemalle tunnusomaiset piirteet ovat jääkauden voimien muovaamia. Jää ja vesimassat uursivat kallioperää ja järjestivät sen päällä olleen irtaimen maa-aineksen uudelleen. Harjumuodostumat, moreenikerrokset ja muinaisten meri- ja järvivaiheiden rantavyöhykkeille lajittuneet kerrostumat ovat jääkauden aikaansaamia. Järvisyys, maiseman suuntautuneisuus ja maaperän vaihtelut ovat vaikuttaneet myös siihen kuinka ihminen on alkanut muokata ja hyödyntää maisemaa rakentamalla ja viljelemällä.

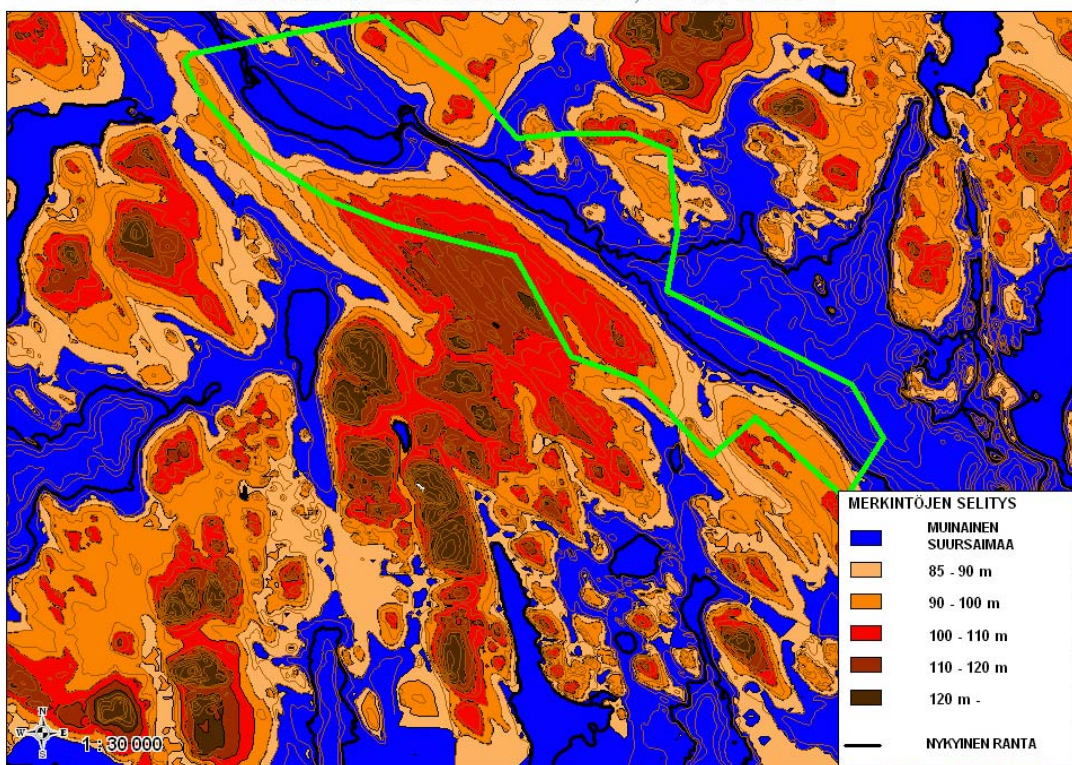


Vasemalla: Sulkavan keskustan pellot ovat muinaisen Suur-Saimaan pohjaa. Oikealla: Korkeimmat mäet, kuten Uitonrinteen laki ja kuvan taustalla näkyvä Kukkovuori, jäivät jääkauden jälkeenkin veden pinnan yläpuolelle.

YOLDIAMEREN RANTA N. 100 MMPY, 11 000 - 15 000 V. SITTEN



MUINAINEN SUURSAIMAA N. 85 MMPY, N. 8 000 V. SITTEN

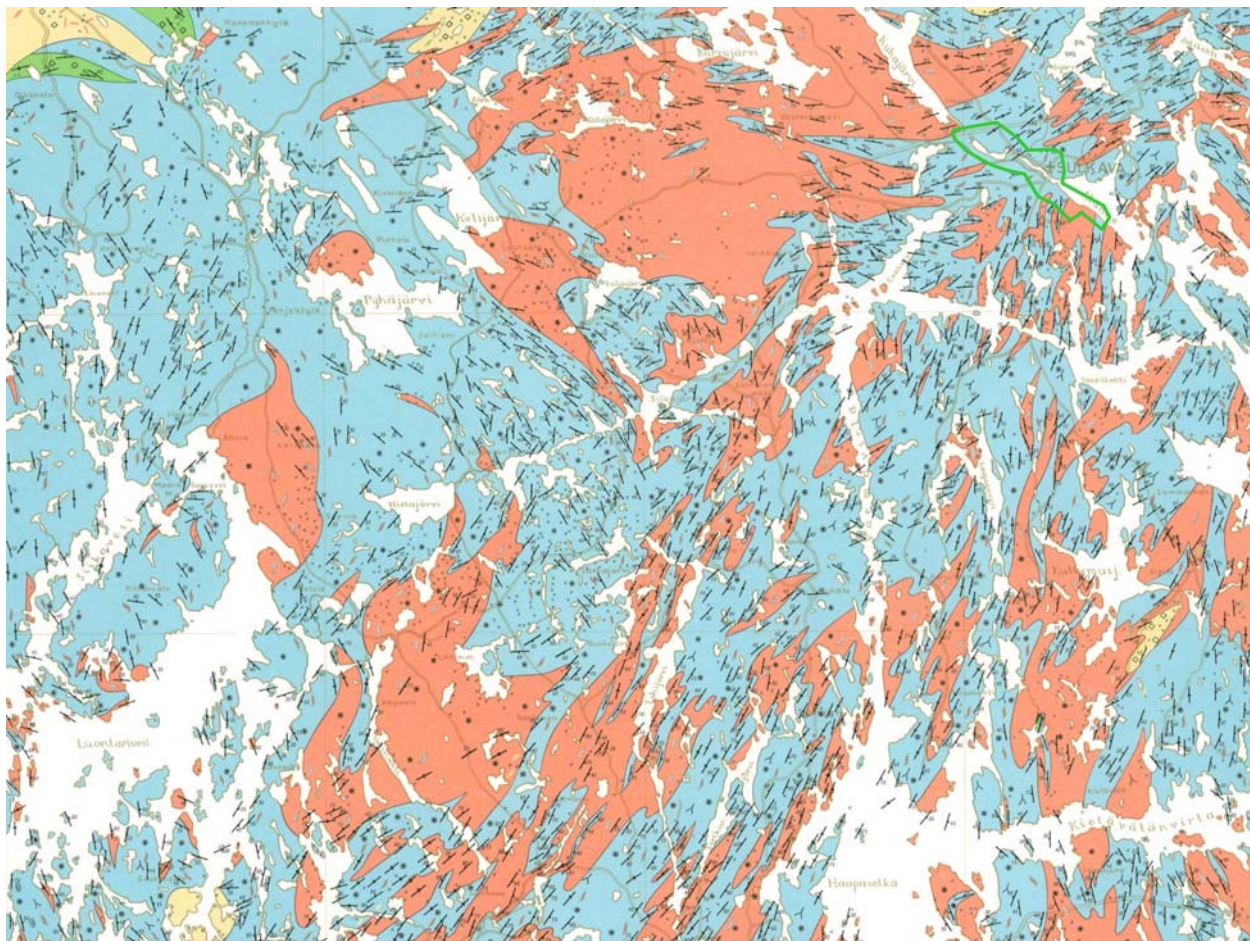


Yllä: Maiseman maa- ja vesisuhteet jääkauden jälkeen Yoldianmeren aikaan n. 11 000-11 500 vuotta sitten
Alla: Maiseman maa- ja vesisuhteet n. 8000 vuotta sitten. Suunnittelualue on rajattu kuviin vihreällä viivalla.

2.2 Kallioperä

Sulkavan seudun ja Saimaan vesistöalueen kallioperän luonteenomainen piirre on rikkonaisuus. Maisemakuvassa tämä näkyy suoraviivaisina ja kapeina salmina sekä niemi-en kärkinä. Myös maiseman muut laaksot ja selänteet noudattavat monasti vesistöjen suuntautuneisuutta. Sulkavan kirkonkylän läpi virtaava Uitonvirta sijaitsee Kuhajärven ja Alanteen välisessä kaakko-luode –suuntaisessa kallioperän ruhjevyöhykkeessä.

Suurin osa seudun kallioperästä on irtaimen maa-aineksen peittämää, mutta kalliopaljas-tumia tai vain ohuen pintamaan peittämiä kallioalueita on seudulla runsaasti. Suunnitte-lualueen kalliopaljastumat ja ohuimmat maakerrokset sijaitsevat Kukkomäellä sekä Ke-sämäen, Tiittalan ja Soittomäen tuntumassa. Valtaosa Sulkavan kartta-alueen kivilajeis-ta on graniittia, kiillegneissiiä ja suonigneissiiä. Liuskeisuuden suunnissa on runsaasti vaihtelua ja liuskeisuuden kaade on usein loiva.

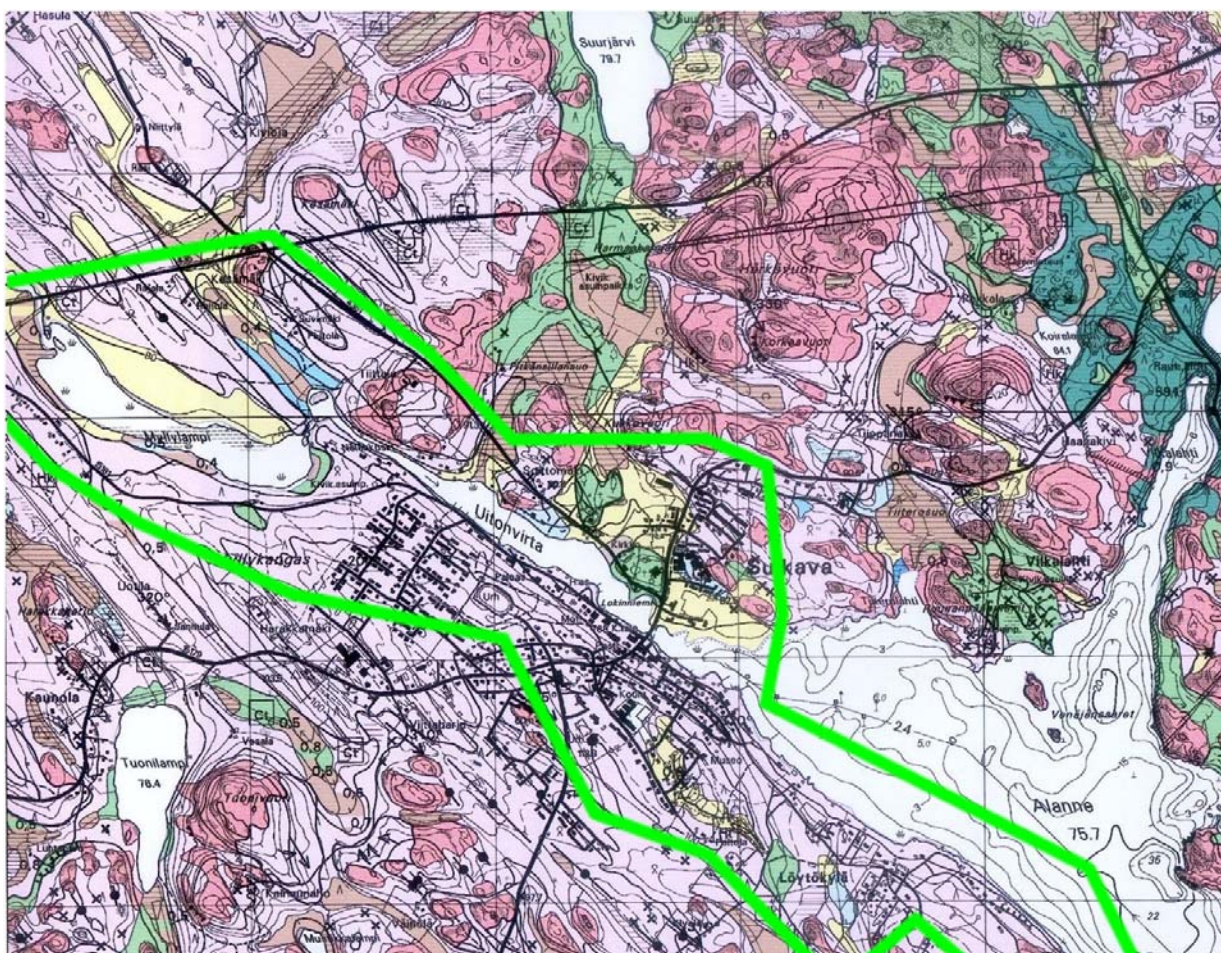


Ote kallioperäkartasta. Punainen: graniittia, sininen: kiille- ja suonigneissiiä. Lähde Maanmittaushallitus 1966. Sulkavan kirkonkylä sijaitsee kartan oikeassa yläkulmassa. Suunnittelualue on rajattu vihreällä viivalla.

2.3 Maaperä ja maisema

Uitonvirran etelä- ja pohjoispuoleiset maaperäolot poikkeavat jonkin verran toisistaan. Keskustan puoleisen rinteiden maaperä on kokonaisuudessaan moreenia, kun Uitonvirran kirkon puolella on pienimuotoisia kallio-, moreeni-, sora-, hiekka-, hieta- ja hiesu-esiintymiä. Sulkavan keskusta on rakentunut Uitonvirran eteläpuoleiseen metsäiseen moreenimaahan. Katulinjaukset ja rakennusten sijoittelu myötäilee selkeästi rinteiden moreenidrumliinien suuntautuneisuutta.

Uitonvirran pohjoisrannalla maalajien kirjo on runsas ja maalajit muodostavat pieniä kuvioita. Maalajien vaihtelu näkyy maisemakuvassa mm. pieni- ja monimuotoisena maaston pinnanmuotojen, kasvillisuustyyppien, avointen peltoaukeiden ja metsäkuvioiden vaihteluna. Maaperäolot ovat vaikuttaneet teiden, rakennusten ja muiden yhdyskuntarakenteiden sijoittumiseen. Kirkko ja hautausmaat sijaitsevat hiekkaperäisellä maalla, pellot viljavammilla hietamailla ja rakennukset paremmin kantavilla moreeni- ja kalliomailla.



Ote maaperäkartasta. Tumma punainen: kallioalue, vaalea punainen: moreeni, tumma vihreä: sora, vihreä: hiekka, keltainen: karkea hieta, ruskea: eloperäinen kerrostuma, siniset: hieta ja hiesu. Suunnittelualue on rajattu vihreällä viivalla. Lähde: Maanmittauslaitos 2005.

2.3.1 Moreenit

Sulkavan seudun yleisin maalaji on moreeni. Moreeni on mannerjäätikön irrottamasta ja kuljettamasta aineksesta syntynyttä ja jään alla tiukkaan pakkautunutta, lajittumatonta kiviainesta. Yleisesti moreeni noudattelee ohuena kerroksena alla olevan kallioperän pinnanmuotoja. Sulkavan kirkonkylän taajama sijaitsee yhtenäisellä drumliinikentällä, jossa korkeimpien kalliomäkien 'hänniksi' on jään alla muodostunut pitkänomaisia selänteitä eli drumliineja. Myös Kesämäki ja Tiittala sijaitsevat tällaisilla drumliinimäillä, joiden luoteispäätteenä on kalliomäki. Suunnittelualueen moreeneissa on monin paikoin peittävänä kerroksena karkeaa tai keskikarkeaa hiekkaa. Myllylammen ja Tiittalan ympäristössä moreenia peittää paikoin ohut saraturvekerros.

2.3.2 Harjut

Vilkaharjun harjumuodostuma kulkee luode-kaakko suuntaisesti Sulkavan kirkonkylän pohjoispuolella jatkuen Alanteen ja Kukkapääselän vesien ylitse. Harjumuodostuma on maisemallisesti ja maaperägeologisesti merkittävä. Muinaisten itämerivaiheiden ja Suursaimaan vedet ovat huuhtoneet ja kuljettaneet kyseisen harjumuodostuman hiekka- ja hietamaita myös lähistöjen rinneille. Suurjärven ja Sulkavan kirkonkylän hiekka- ja hietasiintymät ovat tällaisia muodostumia. Kirkko- ja hautausmaat on perinteisesti, läpäisevän maalajin ominaisuuksien vuoksi, rakennettu harjumaille. Myös Sulkavan kirkko- ja hautausmaat sijaitsevat harjumuodostuman alueella.

2.3.3 Savikot

Sulkavalla hienorakeisia kerrostumia on erittäin vähän, sillä saven, hiesun ja hienon hiedan kerrostuminen vaatii riittävän syvän vesikerroksen viipymistä paikallaan riittävän pitkään. Yoldiameren syvyys oli Sulkavan nykyisen kuivan maan alueella suurimmillaankin vain 20-25 m, eikä savikoita muodostunut näille maille. Saimaan järvioltaan pohjalla ja alavien soiden pohjilla veden syvyys oli riittävä ja savikot sijaitsevat siten edelleen veden alla.

2.3.4 Eloperäiset maa-ainekset

Eloperäisiä maa-aineksia on Sulkavalla Suomen keskiarvoa vähemmän. Suot ovat puustoisia eikä avosoita juuri ole. Kukonvuoren ja Soittomäen välisessä painanteessa ja Myllylammen rannoilla on saraturvetta. Myllylammella saraturvekerroksen päällä on alle puolen metrin hiesu- ja hietasiintymiä.

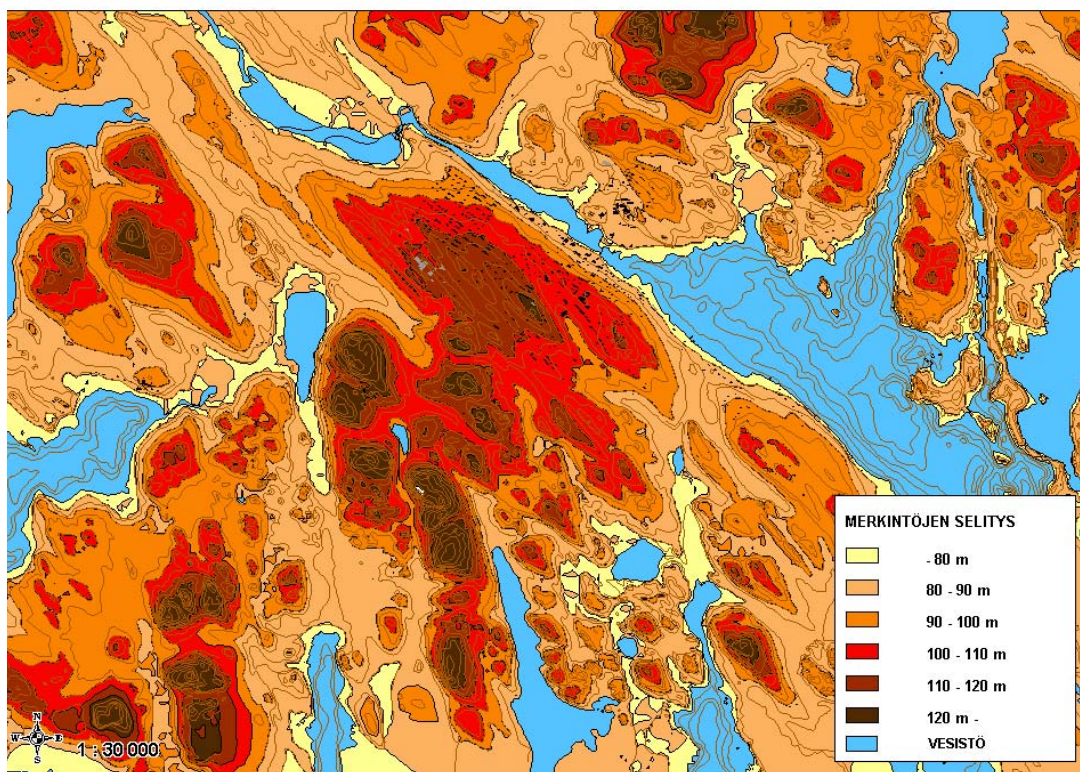
2.4 Korkeusvaihtelut Sulkavan kirkonkylässä

Kirkonkylän maiseman korkotasot vaihtelevat Alanteen vesipinnan (75.7 m mpy) ja korkeimpien kalliomäkien lakien (n. 140 m mpy) välillä. Aivan keskusta-alueella suhteellinen korkeusero Uitonvirran pintaan on lähes 40 metriä. Vesistöstä kohoavan rinteiden jyrkkyys ja korkeus ovat merkittävä osa Sulkavan keskustan taajamakuva. Uitonvirran kirkonpuoleinen rantatöyräs on loivempi. Tiittalan kartanomaisemissa on komeaa korkeustasojen vaihtelua. Kartanomäen ja Myllylammen suhteellinen korkeusero on lähes 30 metriä. Rinteiden avoimuus ja pitkät viljelymaisemia myöten avautuvat näkymät korostavat maisemakuvan mäkisyyttä.

2.5 Vesiolot

Alanne ja Uitonvirta ovat maiseman merkittävimmät vesistöt. Pienvesistöjä on melko vähän, Uitonvirran pohjoisrannalle laskee muutama pieni avouoma ympäröivien selänteiden soistuneilta mailta. Vesimäärien vähäisyydestä huolimatta pienilläkin avo-ojilla on tärkeä osuutensa maisemankuvassa. Ne tuovat avoimeen peltomaisemaan ja metsäiseen ympäristöön monipuolisuutta. Myllylammen kosteikkorannat ovat maisemallisesti, linnustollisesti ja ekologisesti merkittävät. Soittomäen katveeseen jää pieni suoalue.

KORKEUSTASOT



Korkeustasot Sulkavan kirkonkylän ympäristössä.

2.6 Paikallisilmasto

Vesistön suuntautuneisuus vaikuttaa tuulisuuteen. Avoin vesipinta voimistaa tuulen vaikutusta ja Uitonvirraksi kapeneva vesistö toimii voimakkaana tuulensolana. Virran etelärinne vahvistaa solan vaikutusta entisestään, mutta toisaalta rinne myös suojaa kirkonkylää eteläsuuntaisilta tuulilta. Alava sola ja avoimeen viljelymaisemaan rajautuva Myllylampi ovat hallaisia painanteita, joihin kylmät ilmamassat iltaisin ja öisin laskeutuvat. Toisaalta päivälämpötilojen kohotessa maaston kattilamaisuus ja etelään ja lounaaseen avautuvat rinteet luovat edellytykset suotuisalle pienilmastolle.



Vesitie sillan alitse Alanteelle.

2.7 Maisemamaakunnallinen sijainti ja maisemarakennekaavio

Sulkava sijaitsee Etelä-Savon maisemamaakunnassa, jossa vaihtelevat viljelymaisemat, lukuisat järvinäkymät ja metsäiset moreeniharjanteet. Maisemamaakunnan pellot ovat pienehköjä ja sijaitsevat hajanaisesti. Huuhtoutumattomilla mailla pellot ovat rinne- ja lakipeltoja, mutta tyypillisimmin viljelymaat sijaitsevat järvien rannoilla ja laaksoissa. Harjujaksoja on muuhun Järvi-Suomeen verrattuna vähemmän ja ne ovat monesti matalahkoja ja katkonaisia. Asutus on sijoittunut ranta- tai laaksopeltojen yhteyteen ja vesireittien varsille. Useat kylät sijaitsevat aivan rannassa laivareittien ja satamien yhteydessä.

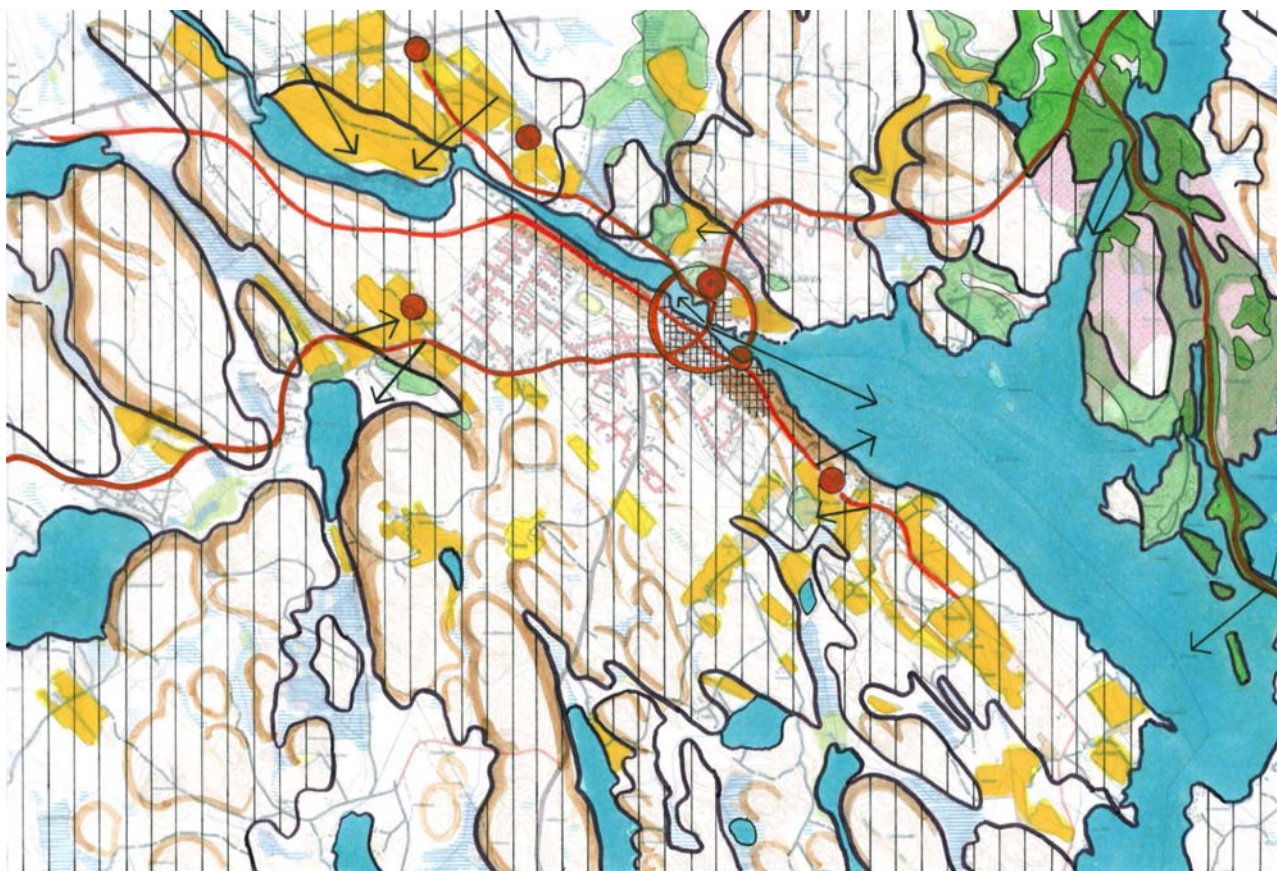
Sulkavan kirkonkylän maisemassa on monia maisemamaakunnalle tyypillisiä piirteitä. Maisemarakenne ja taajamakuva tukeutuvat vesistöön ja siihen rajautuviin selänteisiin. Taajamakeskus onkin varsin edustava virran rannalle rakentunut savolainen satamakylä. Keskustan omaleimaisuutta lisäävät Uitonvirran ylitse vastakkaisiin suuntiin avautuvat

näkymät. Taajaman tärkeimmät palvelut jakautuvat virran molemmille puolille. Esimerkiksi kirkkomaisemaa tarkastellessa tulee ottaa huomioon näkymät kirkolta keskustaan, mutta myös kirkon näkyminen Uitonvirran toiselle puolelle, liikekeskustaan ja sen takaiselle selänteelle.

Viljelymaat ovat pienialaisia, mutta sijaitsevat erityisesti Tiittalan kartanon ympärillä näyttävästi selänteiden rinteillä. Kirkko ja Tiittalan kartano ovat maiseman hierarkkisista kohteista merkittävimmät. Kirkon viereinen hautausmaa ja kartanoa ympäröivät viljelymaat vahvistavat rakennusten maisemallista asemaa. Rakennuksiin liittyy yhteiskunnallista arvostusta ja lisäksi ne on sijoitettu maisemaan käyttötarkoituksensa puolesta mahdollisimman edullisesti.



Näkymä Uitonvirralta kohti Alanetta.



Pohjakartta: Maanmittauslaitos

MAISEMARAKENNEKAAVIO:

-  vesistö
-  vanha keskusta-alue
(ruudutus)
-  selänne
-  harjumuodostuma (vaalea)
-  harjuselänne (tumma)
-  viljelymaisema
-  maisemansolmukohta
-  maiseman hierarkkinen piste
-  merkittävä näkymäsuunta



Vasemmalla: Kirkko on vastarannalle saakka näkyvä maamerkki.
Keskellä: Mikkolantien päätteessä siintää Alanteen järvimaisema.
Oikealla: Uitonvirran eteläpuolelta kohoaa metsäinen moreeniselänne. Pohjoisrannalla on viljavia hietamaita.

3 IHMISEN JÄLJET MAISEMASSA

3.1 Muinaisjäännökset maisemassa

Saimaan ja Sulkavan seutu on kampakeraamisen kulttuurin rikkainta löytöaluetta maasamme. Kivikautista asutusta oli Sulkavalla Vuoksen puhkeamisen jälkeisenä aikana, n. 5000 vuotta sitten. Kivikauden (1300 eKr saakka) asuinpaikat eivät todennäköisesti olleet kiinteitä vaan vuodenaikojen mukaan vaihtuvia. Nykyisen kirkonkylän alueelta on löydetty kolme kivikautista asuinpaikkaa. (Myllykangas, Kapakkamäki ja Pappila) Asuinpaikat sijaitsivat silloisilla rannoilla, lämpimillä suojaisilla hiekkarinteillä tai rantaterasseilla. Tuolloin rantaviiva oli n. 83 m merenpinnasta, n. 7 m nykyistä Saimaata korkeammalla. Samoilte asuinpaikoille palattiin vuoden tietyissä vaiheissa, sen mukaan milloin missäkin oli suotuisimmat olosuhteet kalastukselle, metsästykselle, keräilylle ja asumiselle. Asumisen ja elämisen maisemaan jättämät jäljet olivat todennäköisesti hyvin heikkoja, eikä niitä ole nykymaisemasta enää luettavissa.

Pronssi- ja rautakauden (1500 eKr -) aikana pyyntikulttuuri jatkui osittain, mutta vierailut Savon ja Sulkavan asuinpaikoille harvenivat pyyntialueiden laajentuessa ja elämäntyylin muuttuessa liikkuvammaksi. Varhaisen rautakauden löydökset keskittyivätkin Suomen länsiosiin. Sen sijaan varsinaiselta rautakaudelta, 300-1000 jKr, ja viikinkiajalta (800-1000 jKr) on löydetty Sulkavalta asumisjälkiä ja varhaisimpia viljelyyn viittaavia siitepölylöytöjä. Vihdoin 1000 -luvun ensimmäisten vuosisatojen aikana kaskiviljely alkoi vähitellen vakiintua elinkeinoksi ja asutus muodostui pysyväksi. Luultavaa on, että ainakin vedenkoskemattomat multavat mäet ja viljavimmat maat olivat viljelykäytössä 1200-lukuun mennessä. (Seppänen 1999)

3.2 Sulkavan kirkonkylän maisemalliset solmukohdat ja hierarkkiset pisteet

Sulkavan kirkko esiintyy ensimmäistä kertaa 1645 julkaistussa kartassa. (L. Röö 1645) Kartan mukaan ensimmäinen **kirkko** sijaitsi nykyistä lännempänä, uuden hautausmaan portin paikkeilla. Kolme myöhempää kirkkoa on sijainnut samalla paikalla kuin nykyinenkin kirkko. **Pappila** sijaitsi Lokinniemessä, samoilla sijoilla kuin myöhemminkin

pappilat. Kirkon ja pappilan rakentamisen myötä Sulkavansalmen eli **Uitonvirran tie-noosta** muodostui pitäjän alueellinen ja toiminnallinen keskus. Kirkolla kohtasivat pitäjän läpi kulkeneet maantiet sekä vesiliikenne. 1740-luvulla Sulkavan kirkonkylältä lähti eri suuntiin neljä päätieta. Viimeistään tuolloin Uitonvirran ylitse on päässyt **siltaa** pitkin. (Seppänen 1999)

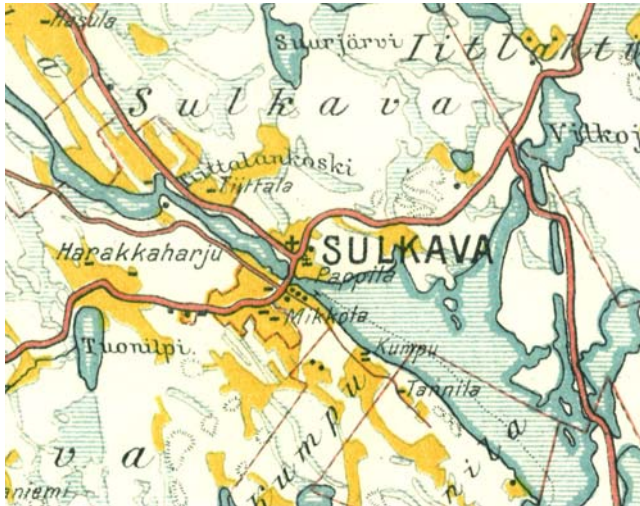
Vuoden 1541 maakirjassa on kirjallista tietoa sulkavalaisista suvuista ja taloista. Nykyinen **Tiittalan kartano** esiintyy maakirjassa nimellä Sulkavainen. Kartanon peltomaita on siten otettu vähitellen viljelykäyttöön ainakin kyseisistä ajoista alkaen, vaikka viljelysten pääpaino oli edelleen metsien kaskimailla. Myös Sulkavaisen mäki on kartoitettu L.Röösin kartoituksissa v. 1645. Kartoituksen tietojen mukaan Sulkavaisten mäen pellot olivat Sulkavan kylän tuolloisista taloista laajimmat. (Seppänen 1999)

1920-luvun alussa Sulkavan kulttuurimaiseman osatekijät ovat muodostuneet. Maisemakuvan hierarkiapisteinä nykyisinkin toimivat rakennukset ja rakenteet eli kirkko, Tiittalan kartano, Harakkamäellä, Kesämäellä ja Löytökylällä sijaitsevat maanviljelyalueet sekä Uitonvirran ylittävä silta on rakennettu ja parhaimmat viljelymaat otettu käyttöön. Uitonrinteeseen, sataman läheisyyteen, on alkanut muodostua taajamarakentamista. (Suomen taloudellinen kartta 1923)

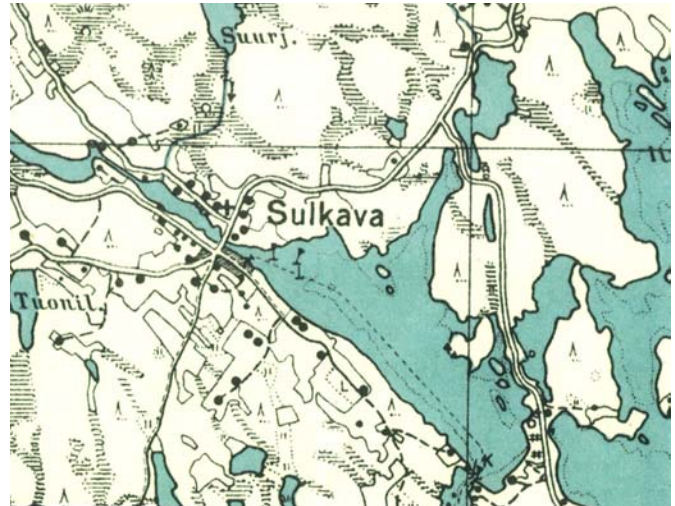
1940-luvulla maisemakuvallisia muutoksia 1920-lukuun nähden ovat uusi tieyhteys Kirkonkylältä etelään päin sekä Kirkonkylän asutuksen tiivistyminen. Uitonrinteellä tiivis asutus on muodostunut ja muutamia uusia rakennuksia on noussut myös Uitonvirran pohjoisrannalle kirkon läheisyyteen. Viljelyssä olevien alueiden pinta-ala on säilynyt lähes ennallaan verrattuna 1920-luvun alun tilanteeseen. Uitonrinteellä peltoala on hieman pienentynyt rakentamisen vuoksi. Hierarkkisten pisteiden asema ei ole heikentynyt muutosten myötä. (Saimaan vesistökartta v. 1940)

Seuraavan 20 vuoden aikana rakennettu alue on laajentunut huomattavasti ja uudentyyppiset asuinalueet ovat muodostuneet. Myös kirkon taakse, Vilkanharjuntien varteen, sekä Löytökylälle on tullut uutta rakentamista. Kirkonkylältä länteen on rakennettu uusi tieyhteys Tiittalan kartanon pohjoispuolelta. Varhaisempi tie kulkee kartanon eteläpuolelta. Tieyhteyden rakentaminen kartanon pohjoispuolelta on heikentänyt kartanon hierarkkista asemaa maisemakuvassa näkymien muuttumisen myötä. (peruskartta 1971, lehti 3/44 12, kuvaus 1964, kartoitettu 1966)

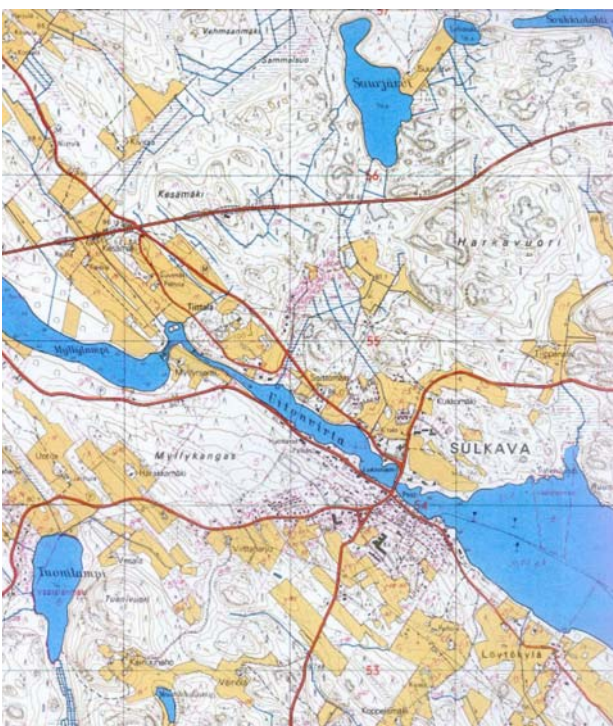
1980- ja 1990-lukujen vaihteessa merkittävin muutos on rakennetun alueen laajentuminen Myllylammen suuntaan, Harakkamäen ja Uitonvirran väliin. Taajamarakenne on tiivistynyt ja kirkon taakse Vilkanharjuntien varteen muodostunut asuinalue laajentunut. Tiittalan eteläpuolitse kulkeva tieyhteys on poistunut yleisestä käytöstä. Viljelyalueet ovat pienentyneet hieman. Muutokset eivät ole muuttaneet maiseman hierarkiaa verrattuna 1960-luvun loppuun. (Peruskartta 1988, lehti 3144 12, kuvaus 1964, kartoitus 1985)



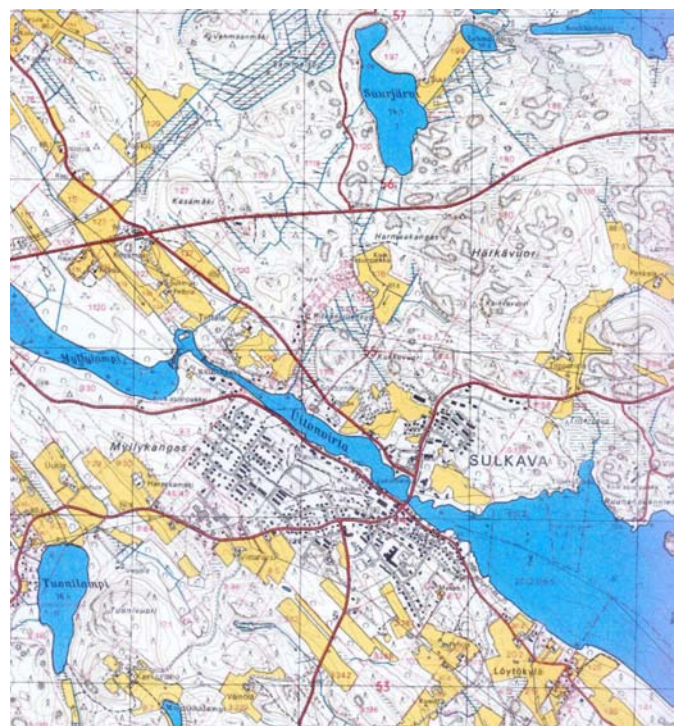
Suomen taloudellinen kartta, 1921



Saimaan vesistökartta v. 1940



Ote peruskartasta v. 1966 lehti 3144 12



Ote peruskartasta v. 1985 lehti 3144 12

4 KAAVOITUS

4.1 Kaavatilanne suunnittelualueella

Suunnittelualueella on voimassa Savonlinnan seudun seutukaava, joka on vahvistettu 18.12.2000. Maakuntakaavoitus on vireillä. Kirkonkylällä ja Löytökylällä on voimassa osayleiskaava ja rakennuskaava. Kirkonkylällä on vireillä kaavamuutoksia Pappilan, entisen yläasteen, Kaarretien ja Tiiterontien alueilla.

4.2 Kaavoituksessa huomioidut kulttuurihistoriallisesti merkittävät kohteet

4.2.1 Seutukaava

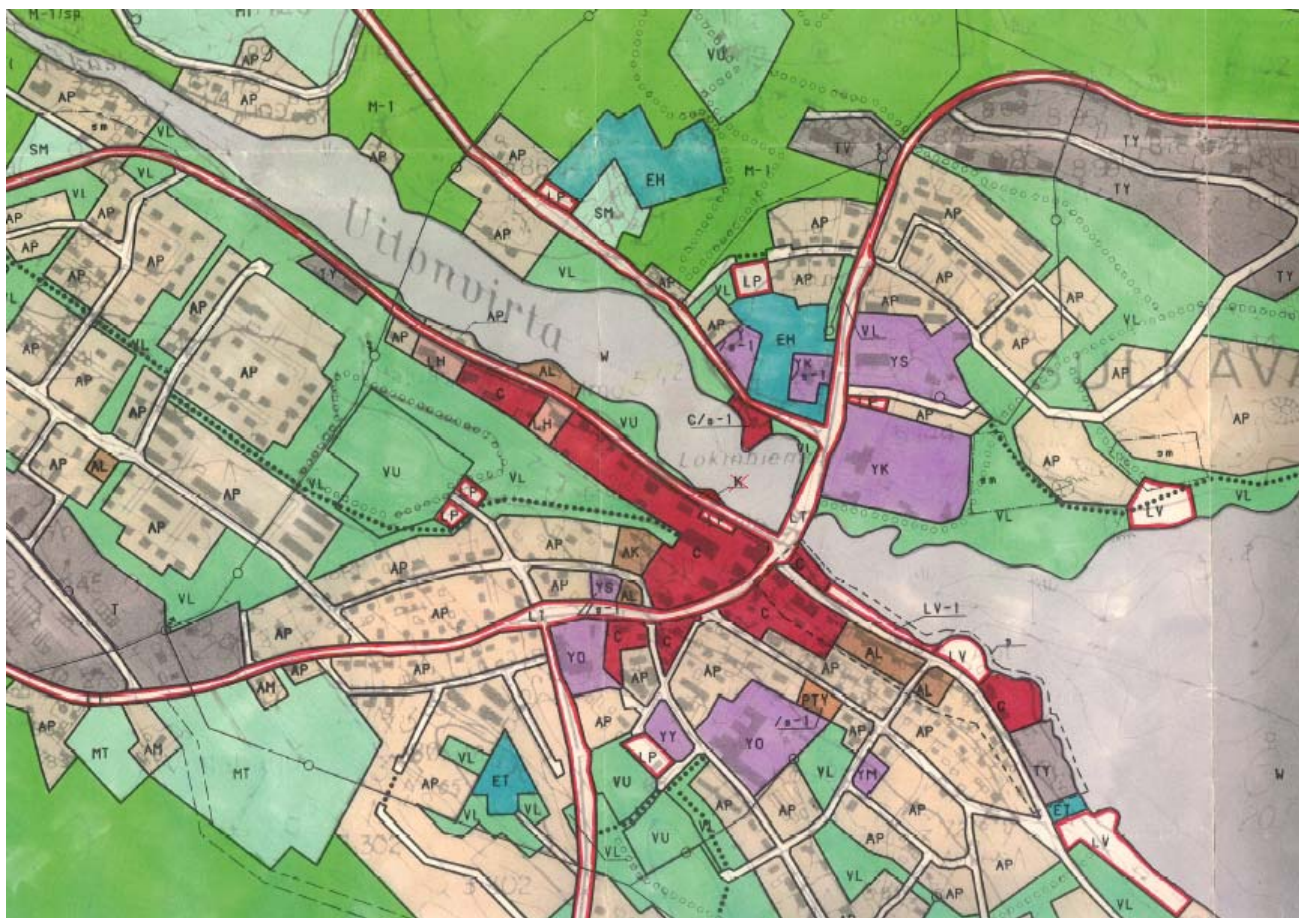
Sulkavan kulttuuriympäristö on huomioitu seutukaavassa. Seutukaavan suositusten mukaan Sulkavan keskustan taajamatoiminnoille varatun alueen (A 24.100) Uitonvirtaan viettävä rinnealue tulisi suunnitella ja rakentaa siten, että rakennettu ympäristö säilyisi pienimittakaavaisena ja että nykyinen rakennuskanta voisi säilyä. Taajamatoimintojen alueen sisällä on SR-merkinnällä rakennussuojelukohteeksi merkitty kaksi kohdetta, työväentalo (SR 24.609, varausperuste R,Y;V eli rakennushistoriallisesti, ympäristön kannalta sekä valtakunnallisesti merkittävä) ja Sipikumpu (SR24.606, R,Y;V). Uitonvirran laivaranta on seutukaavassa merkitty satama-alueeksi, jolla ympäristön peruspiirteet säilytetään. (LVs 24.605, varausperuste Y;V). Sulkavan rantatie on merkitty suojelualueeksi, (SU4 24.61) joka on tarkoitettu suojeltavaksi pääasiassa rakennuslain 135 pykälän nojalla annettavilla määräyksillä. Yleisten rakentamismääräyksien mukaan rakentaminen alueella on sallittu vain siten, ettei sen suojeluarvo vaarannu. Yleisten suojelumääräyksen mukaan alueen käytössä on erityisesti otettava huomioon ympäristön- ja maisemansuojelun näkökohdat. Ennen vallitsevien olosuhteiden muuttamiseen tähtääviä toimenpiteitä on asianomaiselle ympäristönsuojeluviranomaiselle varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen. Erityismääräyksien ja –suositusten mukaan rakentamisessa on noudatettava alueen rakentamisperinnettä. Myös vanha kunnantalo, kirkko, kellotapuli, hautakammio, entinen pankkirakennus ja vanha meijeri ovat vahvistetussa seutukaavassa merkitty SR –merkinnällä.

Keskustan ulkopuolella sijaitsee merkittävä tilakokonaisuus, joka koostuu Tiittalan vanhan ratsutilan päärakennuksesta ja pihapiirin tupa- ja aittarakennuksista. Tiittala on merkitty seutukaavaan merkinnällä SR. (SR 24.628, varausperuste varausperuste R,Y;V eli rakennushistoriallisesti, ympäristön kannalta sekä valtakunnallisesti merkittävä). Kartanon tilakeskusta ympäröivät alueet ovat merkitty seutukaavaan MM2-merkinnällä. (MM2 24.83), mikä tarkoittaa maa- ja metsätalousvaltaista aluetta, joka on tarkoitettu erityisesti ulkoilun ja ympäristönsuojelun huomioon ottavan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Alueen suunnittelumääräyksen mukaan taaja-asutuksen suunnittelu alueelle on kiellettyä. Rakentamismääräyksen mukaan rakentamisessa on noudatettava alueen rakentamisperinnettä. Suojelumääräyksen mukaan erityistä huomiota on kiinnitettävä alueella sijaitsevien kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden säilyttämiseen ja kulttuurimaiseman suojeluun.

4.2.2 Kirkonkylän osayleiskaava

Sulkavan kunnanvaltuusto on hyväksynyt kirkonkylän osayleiskaavan vuonna 1992. Uitonrinteen puutaloalue on osoitettu suojeltavaksi s -merkinnällä. Merkinnän mukaan alueen ympäristö tulee säilyttää. Alueen käytön suunnittelussa on otettava huomioon ympäristön- ja maisemansuojelunäkökohdat ja luotava edellytykset alueen rakentamisperinteen noudattamiseen. S-1 -merkinnällä on osoitettu suojeltavaksi kirkko, lähetystupa, työväentalo, vanha kunnantalo ja pankkirakennus sekä Uitonvirran pohjoisrannan vanha rakennus. S-1 alueen ympäristö ja historiallinen rakennuskanta tulee säilyttää. Uitonvirran rantapuustoa on osoitettu säilytettäväksi sp -merkinnällä. Maisemanhoidolliset toimenpiteet ovat sallittuja. Lisäksi kaavassa on osoitettu sm- merkinnällä muinaismuistolailla suojeltuja alueenosia. Kaavan yleismääräyksien mukaan C, PY, RM, AK ja AP -alueilla saadaan rakentaa muodoltaan, tyyliltään, kattokaltevuudeltaan ja väriykseltään ympäristöön sopeutuvia enintään kaksikerroksisia rakennuksia. Ranta-alueille rakentessa maisemallista yleisilmettä ei saa muuttaa. Rakennusten ja rannan väliin on jätettävä riittävä luonnonmukainen suojapuusto. Rakennuspaikkojen ranta-alueet tulisi säilyttää luonnonmukaisessa huolitellussa kunnossa, ettei maisema oleellisesti muutu. Rakennuspaikkojen luonnollista rantaviivaa ei saa muuttaa.

Liikerakennukset sijaitsevat keskustatoimintojen alueella (C). Lisäksi kaavassa on osoitettu asuinpienalojen alueita (AP), asuin-, liike- ja toimistorakennusten alueita (AL), yleisten rakennusten alueita (Y), opetustointa palvelevien rakennusten alueita (YO), sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten alueita (YS), kulttuuritointa palvelevien rakennusten alueita (YY), palvelujen ja hallinnon sekä ympäristöhäiriöitä aiheuttamattoman teollisuuden alueita (PTY), teollisuus- ja varastorakennusten alueita (T), varastorakennusten alueita (TV), ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomien teollisuusrakennusten alueita (TY), lähivirkistysalueita (VL), urheilu- ja virkistyspalvelujen alueita (VU), kauttakulku- tai sisääntuloteitä (LT), venesatama (LV), venevalkama (LV-1), yleisiä pysäköintialueita (LP), huoltoasemarakennusten alueita (LH), yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueita (ET), hautausmaita (EH), muinaismuistolaiteita (SM), maa- ja metsätalousalueita (M-1), maatalousalueita (MT) ja vesialuetta (W).

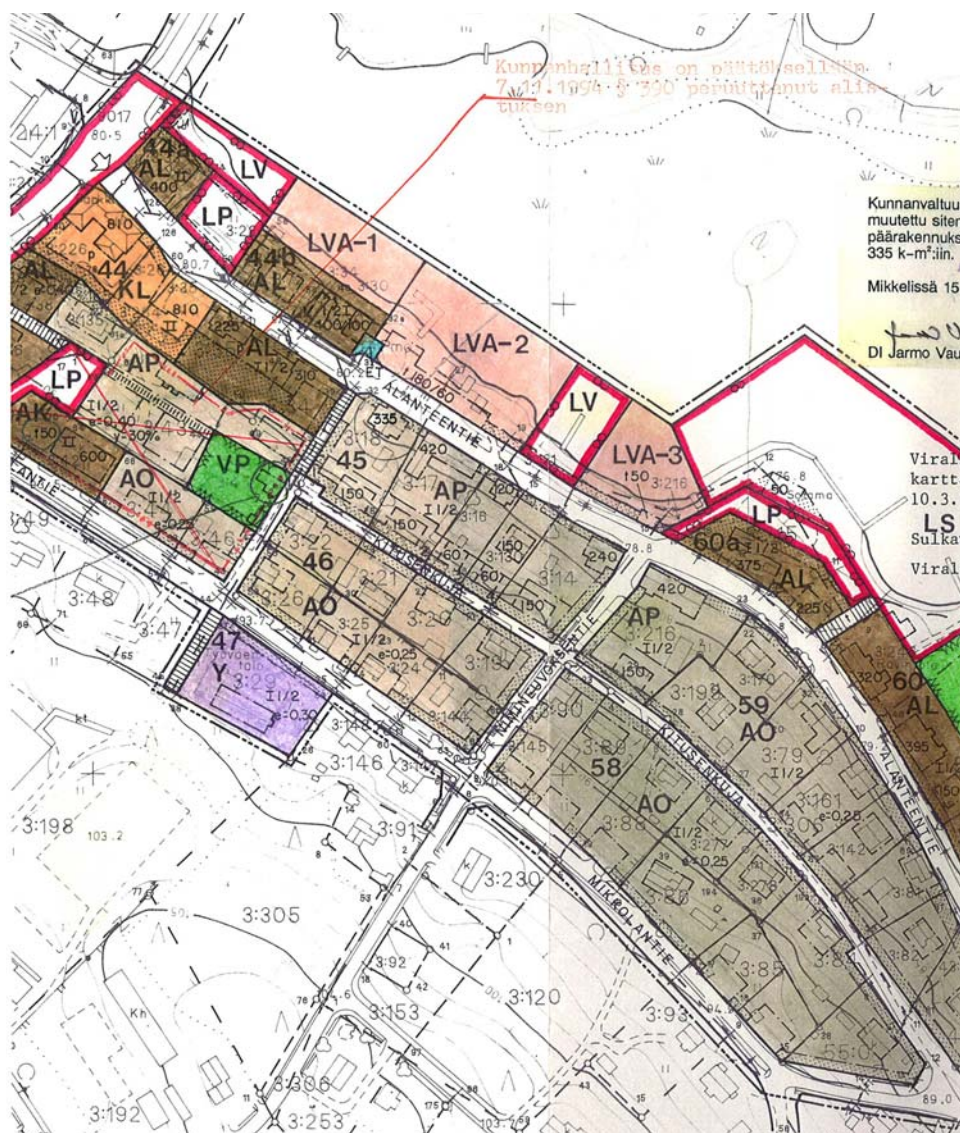


Ote kirkonkylän osayleiskaavasta keskustan alueelta.

4.2.3 Kirkonkylän rakennuskaava

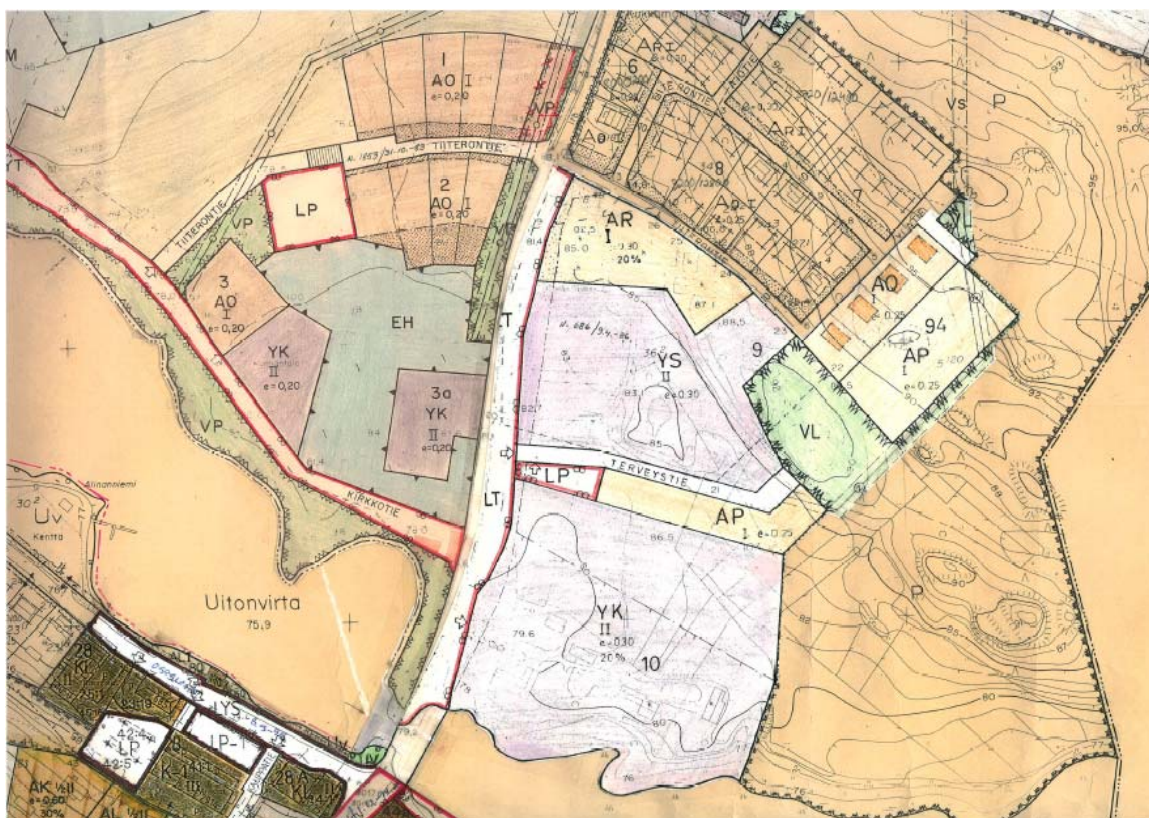
Kirkonkylän rakennuskaavassa ei ole osoitettu säilytettäviä alueita, suojeltavia rakennuksia tai alueen osia. Kuitenkin erityisesti Alanteentien ja Mikkolantien välisellä alueella kaavalla on pyritty säilyttämään alueen ilme rakennusalojen rajauksilla, rakennusoikeudella ja kerroslukumäärän ohjaamisella. Näillä kaavamerkinnöillä ohjataan alueen rakentamista siten, että korjaus- ja uudisrakentamisesta huolimatta alueen rakennettuympäristö säilyy yhtenäisenä.

Uitonrinteen puutaloalueen yleisilmeen säilyttämiseksi rakennusalat on rajattu tiukasti olevien rakennusten mukaisesti. Katuun rajautuvat tontinosat on pääosin määrätty istutettaviksi alueenosiksi, mikä edesauttaa alueen vehreyden säilymistä. Osalla korttelialueista rakennusoikeus on määritetty rakennusaloista. Rakennukset saavat olla puolitakkeroksisia. Alueella on erillispientalojen (AO), asuinpientalojen (AP), asuin-, liike-, ja toimistorakennusten (AL) sekä liikerakennusten (KL) korttelialueita. Lisäksi alueella on yleisiä pysäköintialueita (LP), venevalkama-alueita (LV ja LVA) sekä sata-alue (LS). Työväentalo on yleisten rakennusten korttelialueella. Rinteessä on myös puistoalue (VP).



Ote kirkonkylän rakennuskaavasta Uitonrinteeltä Mikkolantien ja Alanteentien väliseltä alueelta.

Kirkonkylän rakennuskaavassa kirkko, seurakuntatalo ja lähetystupa sijaitsevat kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialueella (YK). Sairaalan kortteli on sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialueella (YS). Asuinalueet ovat erillispientalojen (AO), rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten (AR) korttelialueita. Lisäksi alueella on yleisiä tie- ja pysäköintialueita (LT ja LP), hautausmaa-alueita (EH) sekä puisto- ja lähivirkistysalueita (VP ja VL).



Ote kirkonkylän rakennuskaavasta Uitonvirran pohjoispuolelta..

4.2.4 Yhteenveto, kulttuurimaisemaan liittyvät kaavamerkinnot

Seutukaavassa (vahvistettu 18.12.2000) Sulkavan kulttuurimaisema ja arvokas rakennettu ympäristö on huomioitu kattavasti. Suunnittelualueella ja sen läheisyydessä sijaitsevat kulttuurimaisema-alueet sijaitsevat Kammolan kylässä ja Kirkonkylä-Kuhakoski – alueella. Nämä maisema-alueet on osoitettu km-merkinnällä arvokkaaksi kulttuurimaisemaksi. Km-merkinnällä osoitetuilla alueilla alueen käytön suunnittelussa on huomioitava ympäristön- ja maisemansuojelunäkökohdat. Väätlänmäen kylä, Tiittala ja Harakkamäki on osoitettu MM2 merkinnällä maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, jotka ovat tarkoitettu erityisesti ulkoilun ja ympäristönsuojelun huomioon ottavan maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. Lisäksi seutukaavassa on osoitettu suojeltaviksi useita rakennuksia, Rantatie, telakanava ja hautausmaa.

Kirkonkylän osayleiskaavassa (hyväksytty vuonna 1992) säilytettäväksi alueiksi on osoitettu Uitonrinteen puutaloalue (s -merkintä), sekä tärkeimpiä yksittäisiä arvokkaita rakennuksia lähiympäristöineen (s-1 -merkintä). Nälänkosken kohdalta rantapuusto on osoitettu säilytettäväksi (sp- merkintä). Maisemanhoitotoimet ovat kuitenkin sallittuja. Muinaismuistolain rauhoittamat kiinteät muinaismuistot on osoitettu sm- merkinnällä. Lisäksi kaavassa on annettu yleismääräyksiä, joilla pyritään rakennetun ympäristön yhtenäisyyteen ja ranta-alueiden luonnonmukaiseen ilmeeseen.

Kirkonkylän rakennuskaavassa alueita ei ole osoitettu säilytettäväksi tai suojeltaviksi varsinaisilla suojelumerkinnöillä. Voimakkaimmin kaavalla on ohjattu Uitonrinteen

puutaloalueen rakentamista, jotta omaleimainen miljöö säilyisi eheänä. Keskustan alueella suurimmat sallitut kerrosluvut ovat maltillisia, mikä edesauttaa maiseman hierarkian säilymistä.

Kaavoitus ohjaa maankäyttöä ja on siten osaltaan ratkaisevassa asemassa kulttuuriympäristön säilyttämisessä. Maisemanhoitosuunnitelman suunnittelualueella kaavoituksessa on kaavatasoilla havaittavissa eroavaisuuksia suhtautumisessa suojeltavien tai säilytettävien alueiden osoittamiseen. Seutukaavassa on osoitettu useita säilytettäviä ja suojeltavia kohteita, kun rakennuskaavan säilyttävä vaikutus painottuu Uitonrinteen puutaloalueelle. Tähän voi olla syynä kaavojen laatimisen ajankohdat. Osa rakennuskaavasta on laadittu huomattavasti aikaisemmin kuin vuonna 2000 vahvistettu seutukaava. Rakennuskaavaa on päivitetty vähitellen ja esim. puutaloalueen ilmeen säilymiseen tähtäävä Mikkolantien ja Alanteentien välisen alueen kaava on Uitonvirran pohjoisrannan kaavaa uudempi. Maankäytön ohjaaminen kaavoituksella on kulttuuriympäristön säilymisen kannalta ensisijaisen tärkeää useiden tahojen omistuksessa olevalla puutaloalueella. Suurta symboliarvoa omaavan kirkon ympäristössä muutokset tapahtunevat hallitummin.

5 NYKYMAISEMAN ARVOT JA ONGELMAKOHTEET

5.1 Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt Sulkavalla

Ympäristöministeriön ja Museoviraston v. 1993 laatiman selvityksen, Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt, mukaan Sulkavan rakennettu kulttuuriympäristö on osin valtakunnallisesti merkittävää. Uitonvirran valtakunnallisesti merkittävään kulttuurimaisemaan kuuluvat kirkko ympäristöineen (kellotapuli, hautakammio, kirkkotarha, entinen kunnantalo ja pitäjäntupa), Tiittalan kartanon tilakokonaisuus, rantatien varren vanha rakennuskanta, Uitonvirran rannalla sijaitseva vanha pankkitalo ja laivaranta. Muita valtakunnallisesti merkittäviä kohteita ovat Väättälnmäen ja Kammolan kylien kulttuurimaisemat, Karjulanmäen kylä ja kulttuurimaisema, Telataipaleen avokanava sekä Vilkaharju ja sen laella kulkeva maantie.

Ympäristöministeriön maisema-alue työryhmän mietinnössä, Arvokkaat maisema-alueet (YM 1993), Sulkavan maisemia on luokiteltu arvokkaiksi laajalti. Arvokkaan maisema-alueen muodostavat Kuhakosken – Kammolan – Väättälnmäen ja Sulkavan kirkonkylän kulttuurimaisemat. Pinta-alaltaan maisema-alue on 2 800 hehtaaria.

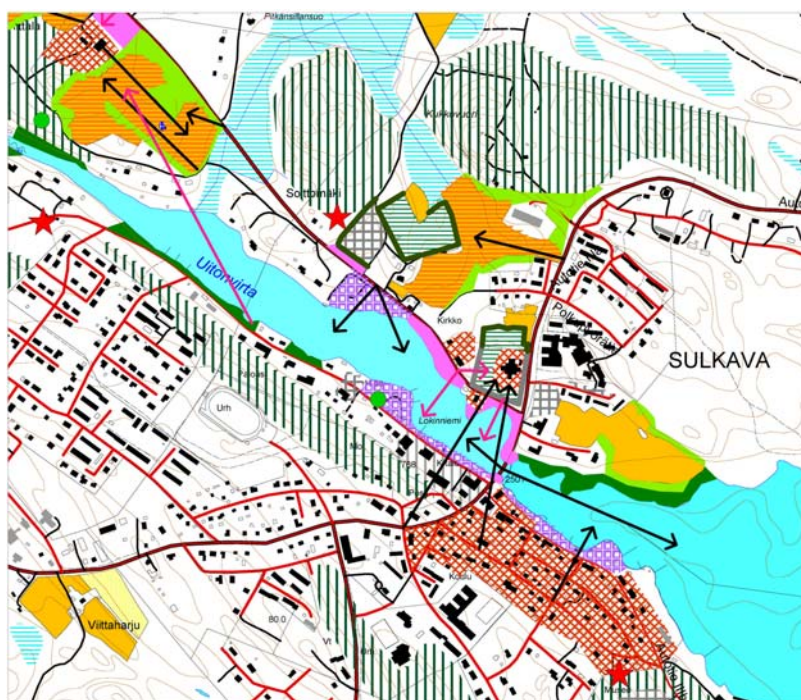


Näkymä valtakunnallisesti merkittävältä Uitonrinteen tiiviiltä puutaloalueelta.

5.2 Maiseman arvot ja ongelmat Tiittalan ympäristössä

Tiittalan kartanon ympäristö muodostaa eheän maisemallisen kokonaisuuden. Avoin maisematila rajautuu etelässä ja idässä Myllylammen takana kohoaviin metsäisiin selänteisiin, kaakossa Tiittalan kartanon mäkeen ja muualla ympäröivien metsien reunavyöhykkeisiin. Maisemakuvan tärkeimmät elementit ovat avoimet rinneviljelykset, näihin rajoittuvat rakennusryhmät sekä kaukonäkymät ympäröiville metsäisille selänteille. Erityisesti Myllylammen suuntaan avautuu pitkiä näkymiä, joissa eteläsavolaisen maiseman peruspiirteet tulevat hienosti esille. Myllylammen rantavyöhyke, metsien reunavyöhykkeet, peltosaarekkeet, yksittäispuut ja Kesämäen metsälaidun ovat maisemallisesti merkittäviä yksityiskohtia, jotka tuovat maisemaan niin ekologista kuin maisemakuvallista pieni- ja monimuotoisuutta.

Kartanon asema on edelleen maisemahierarkkisesti merkittävä, vaikka tielinjaukset ja avoimet peltotilat ovat vuosien saatossa muuttuneet. Vanha tielinjaus on kulkenut kartanon lounaispuolelta, Tiittalankosken rantaa myöten. Uuden pohjoisemman tien rakentamisen myötä vanha tie on poistunut yleisestä käytöstä. Kartanon ja rannan välinen rinne oli avointa viljelymaisemaa vielä 1940-luvulla. Tällöin kartano oli kolmelta suunnalta avoimen maiseman ympäröimä ja sen havaitseminen tieltä käsin oli nykyistä selkeämpää. Kartanopihaa ympäröiviä metsäsaarekkeita ja reunavyöhykkeitä on harvennettu viime vuosina, jotta kartanon näkyvyys tien 4351 suuntaan paranisi.



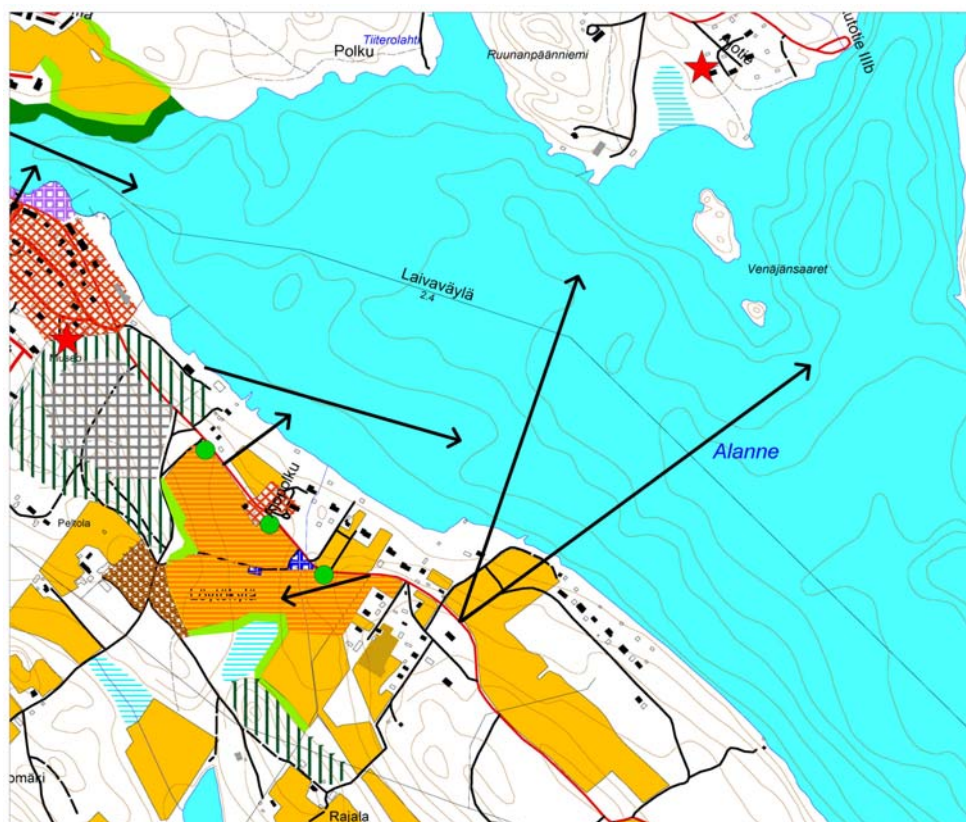
Maiseman arvot ja ongelmat. Kirkonkylä.

5.4 Maiseman arvot ja ongelmat Löytökylässä

Löytökylän maisemallisia arvoja ovat avoimet peltomaisemat, vesistönäkymät Alanteelle, vanha rakennuskanta, metsän reunavyöhykkeet ja laidunmaat.

Peltotilat jakautuvat maantien lounaispuoleisiin suhteellisen tasaisiin viljelymaihin ja tien koillispuoleisiin, rantaan viettäviin, rinnepeltoihin. Löytökylän pellot eivät ole vedenkoskemattomia, vaan ne ovat vapautuneet vesipeitosta Suursaimaan syntymisen jälkeen. Tiemaisemassa huomio kiinnittyy tien mutkassa ja reunassa kasvaviin mäntyihin, joista vuosien saatossa kehittyä komeita yksittäispuita. Vanhat maatilojen rakennusryhmät ovat maisemallisesti merkittäviä muodostaen peltojen, laitumien ja järven kanssa kulttuurimaisemakokonaisuuden. Muu rakennuskanta Löytökylällä on uudempaa.

Löytökylän luoteispuolen hakkuualue on maisemallinen ongelmakohta.



Maiseman arvot ja ongelmat. Löytökylä.

6 MAISEMANHOITOSUUNNITELMA

6.1 Maisemanhoitosuunnitelman tavoitteet

Maisemanhoitosuunnitelman tavoitteena on Sulkavan kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaan alueen arvojen ja ominaispiirteiden säilyminen. Maisemanhoitosuunnitelma on jaettu kolmeen osa-alueeseen: Tiittalan, kirkonkylän sekä Löytökylän alueisiin. Hoitosuunnitelmassa on määritetty alueittain hoitotoimenpiteitä, joilla estetään arvojen katoamista sekä korjataan maiseman ongelmakohtia. Keskeisimmistä esimerkkikohteista on laadittu tarkempia käytännön hoito-ohjeita, jotka ovat sovellettavissa myös muihin maisema-alueen vastaaviin kohteisiin. Maisemanhoitosuunnitelma on laadittu vuosille 2006 - 2011. Tämän jälkeen maiseman tila ja tarvittavat hoitotoimenpiteet on kartoitettava uudelleen.

6.2 Tiittala

Tiittalan alueen peltoaukeat ovat olennainen osa Sulkavan kulttuurimaisemaa, joten ne tulee säilyttää viljelykäytössä. Pulkkilantieltä aukeavat näkymät peltoaukeiden yli Myllylammelle on säilytettävä avoimena. Peltosaarekkeet, yksittäispuut ja metsän reunavyöhykkeet rikastuttavat maisemaa, joten niiden säilyttäminen ja hoitaminen on tärkeää.

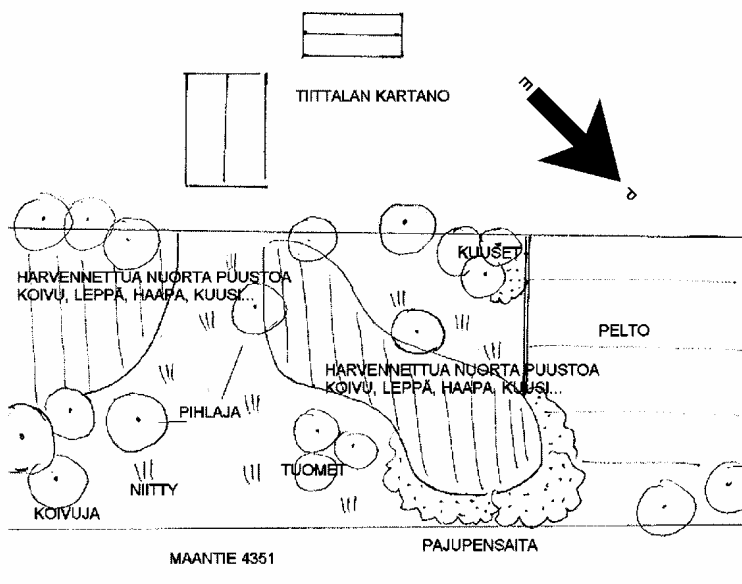


Tiittalan peltoaukeaa kuvattuna Pulkkilantieltä Myllylammelle päin. Alakuvassa maisemaa rikastuttava yksittäinen pihlaja.



6.2.1 Tiittalan pihapiiri ja lähiympäristö

Tiittalan kartano on maisemallinen hierarkiapist, jonka asemaa maisemassa tulee vahvistaa avaamalla näkymiä kartanolta kirkonkylän suuntaan harventamalla rantapuustoa ja pensaikkoa uitonvirran etelä- ja pohjoisrannalta Soittomäen kohdalta sekä kartanon itäpuolisen pellon reunoilta tarvittavista kohdista. Myös näkyvyyttä tiemaisemaan tulee parantaa korkeaa kasvillisuutta harventamalla kartanon ja tien välistä. Harvennuksissa säästetään hyväkuntoiset sekä näyttävät, erikoisen muotoiset, puut. Lahopuitakin voidaan jättää, mikäli ne eivät aiheuta vaaraa ohikulkijoille. Harvennuksissa pyritään lajistoltaan ja kehitysvaiheiltaan monipuoliseen kasvillisuuteen. Harvennettu puusto ei saa olla tasaharvaa.



Piirros kartanon ja tien 4351 välisen alueen hoitotöiden jälkeisestä tilanteesta. Alueella kasvaa nykyisin tiheää nuorta lehtipuustoa sekä korkeaa aluskasvillisuutta. Puustoa ja aluskasvillisuutta raivataan siten, että alueella vuorottelevat harvennetut puusto sekä avoin niitty. Niitylle jätetään muutamia yksittäisiä puita. Hoitotöiden jälkeen aluskasvillisuuden kasvua pidetään kurissa niitolla tai laidunnuksella. Oikealla kuva alueen sijoittumisesta. Vaaleanpunainen merkintä tarkoittaa raivattavaa aluetta.

Kartanon lähiympäristön kehittämiseksi on puisto- ja metsäalueelle laadittava detaljisuunnitelma. Kartanon lähiympäristö jakautuu varsinaiseen puutarhaan, talouspihaan ja etelärinteen metsään. Tarkemmassa suunnitelmassa on ratkaistava se, miten nämä hoitotasoltaan erilaiset alueet rajautuvat ja liittyvät toisiinsa sekä miten varsinainen piha-alue saadaan liittymään luontevasti ympäröivään peltomaisemaan. Tarkempaa suunnittelua tarvitaan myös istutuksien uudistamiseksi ja täydentämiseksi.



Tiittalan kartanon päärakennus on rakennettu 1830-luvulla ja edustaa klassista muotokieltä.

Ohi kulkevan tien siirto on vaikuttanut piha-alueen järjestelyihin. Kartanon edustapuisto on aikaisemmin sijoittunut rakennuksen eteläpuolelle. Tien siirron seurauksena edustapuiston paikka olisi nykyisin rakennuksen pohjoispuolella. Pohjoista piha-aluetta olisi-kin kehitettävä näyttävämmäksi. Puutarhan istutuksia on uudistettava muillakin piha-alueilla. Kasvivalinnoissa on suosittava paikalla olevia ja puistoon aiemminkin istutettuja lajeja.

Talousspihapiiriin vanhojen rakennusten kunnostuksissa ei saa muuttaa rakennusten julkisivuja. Rantaan johtavan tien varressa sijaitseva lammikko on mielenkiintoinen kohde, joka on syytä tuoda paremmin esille ja niittämällä reunoilta korkeampaa aluskasvillisuutta. Tarvittaessa niitolla rajoitetaan myös vesikasvillisuuden kasvua, jotta lammikko ei kasvaisi umpeen.



Kuva hoidettavasta lammesta

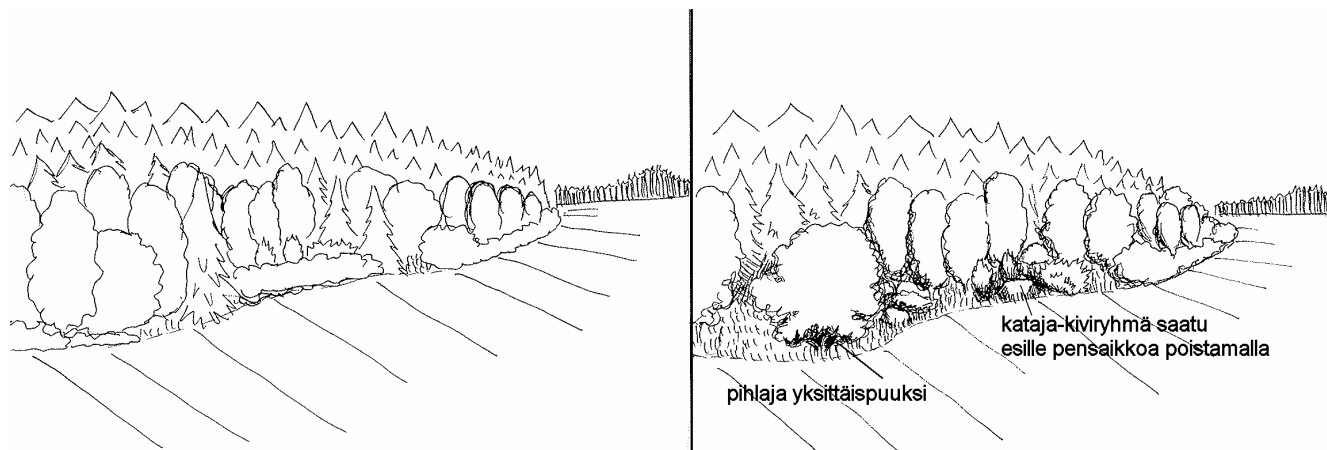
Kartanon eteläpuolisessa lähimetsässä on kaksi erityyppistä aluetta. Alajuoksun puolella on vanhaa kuusipuustoa. Alueella kasvaa yksi muista puista erottuva erittäin suuri ja komea kuusi. Yläjuoksun puolen metsikössä kasvaa nuoria tammia ja jalavia. Tämä metsän osa on kehitettävissä maisemapuistoksi.

Kartanon lähiympäristön erityyppisiä alueita voidaan hyödyntää kartanon matkailutoiminnassa rakentamalla kyseisiä alueita kiertävä luontopolku.

6.2.2 Metsän reunavyöhykkeiden hoito

Reunavyöhykkeet ovat alueita, joilla kaksi erilaista elinympäristöä vaihtuvat. Nämä vyöhykkeet ovat kasvillisuudeltaan ja eliöstöltään rikkaampia kuin elinympäristöt yleensä. Tiittalan alueella on runsaasti metsän ja pellon välisiä reunavyöhykkeitä. Reunavyöhykkeet tarjoavat suoja-, pesä- ja ruokailupaikkoja monille eläimille ja ovat osa

monipuolista maisemakuvaa. Reunavyöhykkeitä hoidetaan niittämällä, harventamalla, raivaamalla ja laiduntamalla. Reunavyöhykkeistä tuodaan esille näyttäviä puita, pensaita, kiviä ja kiviaitoja. Reunavyöhykkeillä suositetaan matalakasvuisia lehtipuita ja pensaita, erityisesti kukkivia lajeja. Myös katajat ovat esille tuomisen arvoisia.



Esimerkkikuva metsän reunavyöhykkeen hoidon tuloksista. Reunavyöhykkeeltä on kaadettu peltoa varjostavia kuusia. Mielenkiintoisia yksityiskohtia, kuten kiviä ja katajia, on tuotu esille. Kaunismuotoinen pihlaja on erotettu yksittäispuiksi.

6.3 Vesien suojele ja rantavyöhykkeiden kehittäminen Tiittalan alueella

6.3.1 Pienvesistöjen varsien kehittäminen

Tiittalan alueella ojien ja purojen ravinnepitoisuuksien kontrolloimiseksi on pienvesistöjen varsille syytä kehittää suojakaistoja. Suojakaistalle ei saa levittää lannoitteita eikä kasvinsuojeluaineita. Suojakaistalle istutetaan yksittäisiä puita ja pensasryhmiä parantamaan pienvesistön havaittavuutta maisemassa. Kasvillisuus ei saa kuitenkaan katkaista näkymiä.

6.3.2 Myllylammen rantavyöhykkeen kehittäminen

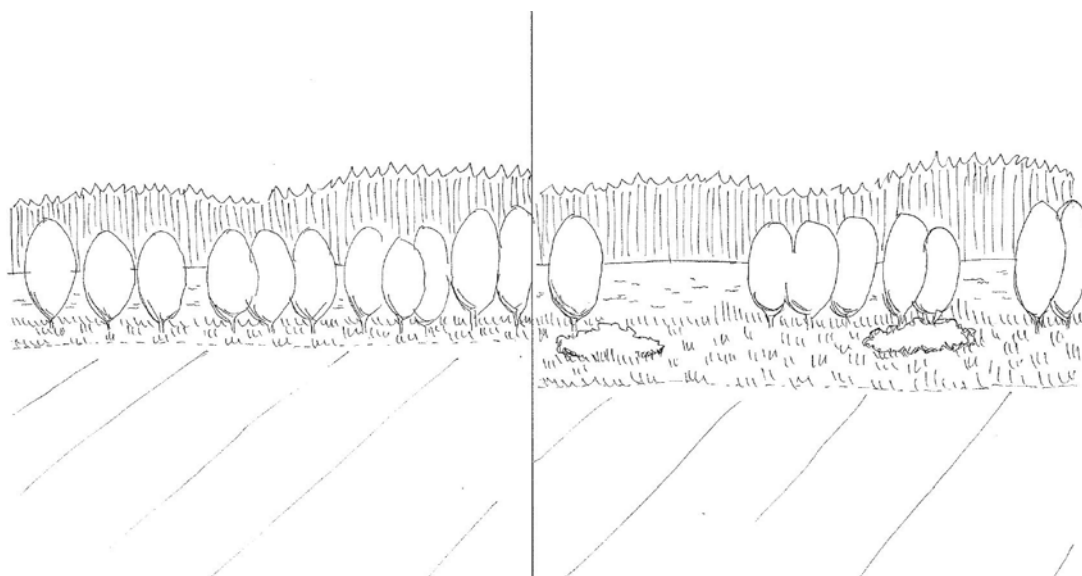
Myllylampi on valtakunnallisen lintuvesiohjelman kohde, joten Myllylammen rantavyöhykkeiden hoidossa on huomioitava runsaan linnuston elinympäristön ja rauhan säilyminen. Hoitotoimenpiteet on suoritettava pesintäajan ulkopuolella.

Tiittalan alueelle voidaan rakentaa luontopolku välille Myllylampi – Tiittalankoski. Polun linjaus kulkisi Myllylammen rantavyöhykkeellä, tarvittaessa pitkospuilla toteutettuna. Polun varteen sijoittuisi näköalatasanne lintujen tarkkailuun. Näköalatasanteen yhteyteen on mahdollista tehdä melojille rantautumis- ja levähdyspaikka. Polku toisi sul-

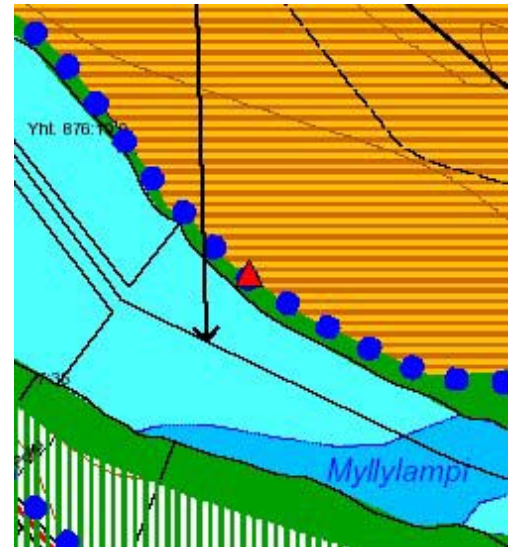
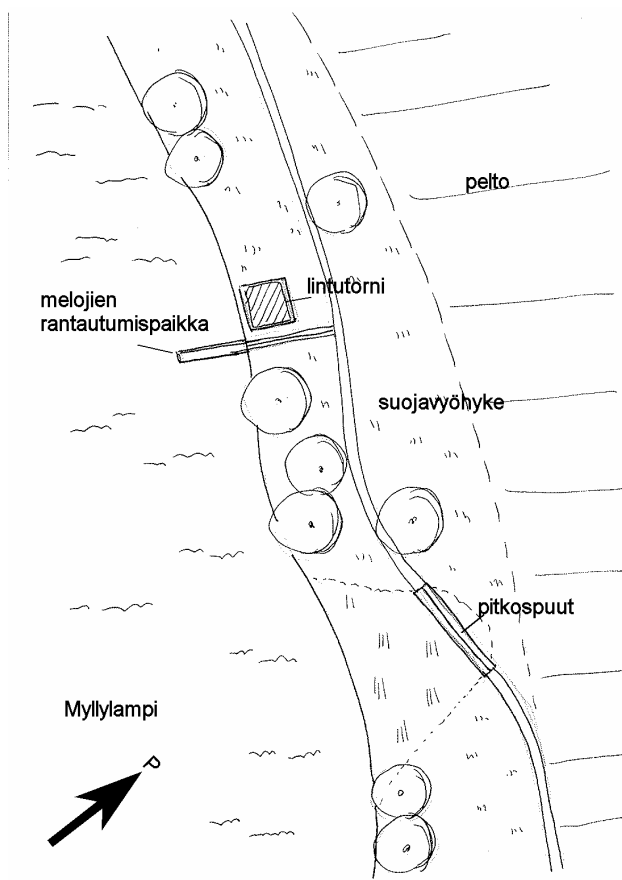
kavalaisille mahdollisuuden nähdä kotiseutunsa maisemia uusista suunnista ja siten edistää kulttuuriympäristön arvostusta. Polku voidaan yhdistää Tiittalan kartanon erityyppisiä kasvillisuusalueita kiertävään luontopolkuun, jolloin kartanon matkailutoiminta hyötyisi entistä paremmista mahdollisuuksista tarjota matkailijoille elämyksiä kulttuurimaisemasta. Polku olisi käytettävissä myös opetustarkoitukseen.

Myllylammen rannalla kasvaa säännöllisessä rivissä puustoa, joka osittain sulkee näkymää Myllylammelle. Rannan puustoa harventamalla saadaan vedenpeili paremmin esille Pulkkilantieltä katsottuna sekä mahdolliselta polulta. Puustoa harvennetaan siten, että muutamia vierekkäisiä puita kaatamalla tehdään aukkoja rannan puurivistöön.

Myllylammen rannalle, pellon ja veden väliin, on vesistön suojelemiseksi syytä harkita suojavyöhykkeiden perustamista. Suojavyöhykkeelle ei saa levittää lannoitteita tai kasvinsuojeluaineita. Suojavyöhykkeiden kasvillisuus estää eroosiota sekä ravinteiden ja kemikaalien kulkeutumista vesistöön sekä monipuolistaa maisemakuvaa. Suojavyöhykkeillä on lisäksi luonnon monimuotoisuutta lisäävä vaikutus. Suojavyöhykkeen peruskasvillisuuden muodostavat erilaiset heinäkasvit. Sopivia lajeja ovat esim. timotei, nadat, koiranheinä ja nurmirölli. Heinäkasvuston sekaan voi kylvää tai istuttaa myös luonnonkukkia. Märillä ranta-alueilla voidaan kasvillisuutena käyttää vesi- ja rantakasveja. Sopivissa kohdissa kasvillisuutta voidaan täydentää istuttamalla pieniä pensasryhmiä. Pensaiksi sopivat esim. matalakasvuiset pajut. On kuitenkin tärkeää, ettei kasvillisuus peitä näkymiä. Suojavyöhykettä hoidetaan niittämällä vähintään kerran vuodessa. Niitolla estetään suojavyöhykkeen liika pensoittuminen ja köyhydytetään suojavyöhykkeen maaperää. Niittojäte on kuljetettava pois suojavyöhykkeeltä. (Suojavyöhykkeen perustaminen ja hoito. Maa ja metsätalousministeriö 2005)



Piirros Myllylammen rantavyöhykkeen puuston harventamisesta ja leveästä suojavyöhykkeestä.



Piirros polun sijoittumisesta Myllylammen rantavyöhykkeelle. Kosteiden kohtien yli rakennetaan pitkospuut. Lintutornin läheisyydessä on melojien rantautumispaikka. Oikealla puolella kuva kohteen sijoittumispaikasta. Punainen kolmio on lintutorni.

6.4 Kirkonkylä

Kirkonkylällä merkittäviä maisemarakenteellisia kohteita korostamalla ja suojelemalla turvataan maisemallisten arvojen säilyminen. Näitä kohteita ovat hierarkiapisteenä toimiva kirkko, ja Uitonvirran rinteiden yhtenäinen puutaloalue sekä silta, joka on maiseman solmukohta.

6.4.1 Kirkon ympäristö

Kirkon hierarkkista asemaa tulee vahvistaa avaamalla näkymiä harventamalla harkitusti rantavyöhykkeen ja Kirkkotien varren puustoa. Tällöin kirkko näkyy paremmin Kirkkotielle sekä vastarannalle. Vastaavasti kirkolta avautuu näkymiä Uitonvirralle ja Kirkkotielle.



Kuvapari kirkon rantavyöhykkeen kasvillisuuden raivaamisesta. Vasemmalla nykytilanne, oikealla havainnekuva hoidon jälkeisestä tilanteesta

Kirkon ympäristössä on tehtävä muitakin hoitotoimenpiteitä. Kirkon lähiympäristön hoitotasoa nostamalla rakennuksista ja niitä ympäröivistä alueista muodostuu sopusointuisia kokonaisuuksia. Nykyisessä tilanteessa rakennusten lähialueiden hoito on unohtunut heikentäen rakennusten arvokkuutta. Rakennusten piha-alueilla tarvittavia hoitotoimenpiteitä ovat pensaskerraston raivaaminen ja puuston hoito. Raivaustöitä on tehtävä myös lähetystuvan ja Uitonvirran välissä näkymien avaamiseksi. Lähetystuvan piha-alueen kehittämiseksi on laadittava vihersuunnitelma.



Lähetystuvan jäsentymätöntä piha-aluetta



Harvennettavaa puustoa Lähetystuvan ja Uitonvirran välissä. Kohdasta säästetään männyt ja pihlajan viereiset koivut. Mutkan lehtipuustoa harvennetaan. Tavoitteena on saada Uitonvirta näkymään tieltä käsin.

Kirkon ja muiden vanhojen rakennusten kunnossapito tulee olla jatkuvaa. Hautausmaan kivi- ja pensasaidat ovat tärkeä osa maisemakuvaa, joten myös ne on pidettävä kunnossa. Tarvittaessa kuusiaitoja voidaan uusida. Seurakuntakeskuksen edustan viheralue ja leikkipaikka on ränsistynyt. Viheralue on siistittävä ja leikkipaikan kalusteita ja pintoja uudistettava. Soittomäen kupeessa sijaitsevaa uutta hautausmaata on rajattu kuusiaidalla, mutta aluetta ei ole hoidettu. Hoitamattomuuden vuoksi kyseinen alue häiritsee maisemakuvaa. Hautaamattomallakin alueella on syytä suorittaa vähintään kasvillisuuden niittoa. Myös pensaikkokaistale uuden hautausmaan ja Kirkkotien välistä on raivattava.

6.4.2 Kirkonkylän keskusta

Kirkonkylän keskustassa on vanhoja rakennuksia, joiden kunnossapito sinänsä parantaa taajamakuvaa. Kulttuurihistoriallisessa ympäristössä on huolehdittava siitä, että kehittämisessä ja uudisrakentamisessa huomioidaan aina alueen historiallinen arvo eikä hienoja kokonaisuuksia rikota. Sulkavan kirkonkylän keskustan alueella tällaisia arvokkaita kokonaisuuksia ovat Uitonrinteen vehreä puutaloalue ja kirkon ympäristö, joiden yhtenäisyyttä tulee erityisesti vaalia.

Uitonvirran silta on maisemallinen solmukohta, jota voidaan korostaa esim. rakentamalla uudet kaiteet ja näköalatasanteen, jolta voisi ihailla sillalta avautuvia näkymiä. Uusi sillankaiteiden tulee olla ulkonäöltään kulttuurihistorialliseen ympäristöön sopivat. Mallia voidaan ottaa kaiteista, jotka olivat olemassa ennen nykyisiä ns. tyyppikaiteita. Siltapenkereitä käsittelemällä, kuten puustoa harventamalla ja uutta matalaa kasvillisuutta istuttamalla, saadaan näkymiä avarammiksi ja ympäristön laatua parannettua. Siltapenkereiden kehittämistöissä on varottava virran pohjoispuolen hienoa ketokasvillisuusaluetta.



Kuvapari silta-
penkereen kasvil-
lisuuden uudista-
misesta ja näky-
mien avaamisesta.
Yläpuolella nyky-
tilanne, alapuolel-
la havainnekuva
harvennustöiden
jälkeisestä
tilanteesta.

Maisemallisia ongelmakohtia kirkonkylän keskustassa ovat Terveystien epäviihtyisä ympäristö, huoltoaseman jäsentymätön piha-alue sekä ongelmallinen taajamakuva, jota muodostavat Uitonvirran etelärannalle Vilkaharjuntien länsipuolelle vanhasta rakennuskannasta jyrkästi poikkeava liikekeskusarkkitehtuuri. Terveystien ympäristön viihtyisyyttä voidaan parantaa täydentämällä tieympäristön istutuksia. Vilkaharjuntien länsipuolen ongelmallista taajamakuva voidaan kohentaa kehittämällä alueen viherympäristöä ja hoitamalla istutuksia. Nykyistä runsaammalla kasvillisuudella saadaan taajamakuvaan lisää pehmeyttä ja viihtyisyyttä. Katujen pinnoitteet, reunakiveykset ja kadunkalusteet tulee pitää kunnossa. Valaisimet on syytä vaihtaa kauttaaltaan yhtenäisiksi. Jatkossa taajaman uudis- ja korjausrakentamisessa on pyrittävä historiallisen taajamakuvan eheyttämiseen. Pyrkimyksenä on vanhaan rakennettuun ympäristöön sopiva, pienmittakaavainen miljö, jossa rakennukset rajaavat katu muodostaen miellyttävää katutilaa. Yhtenäisiä laajoja asfalttikenttiä ei saa muodostua. Uudisrakennusten muotokielen tulee olla maltillista ja vanhaan rakennuskantaan sopivaa.



Halpalinnan
edustan luis-
kauksen kive-
ys on uudis-
tettava joko
kenttäkiveyk-
senä tai vaih-
toehtoisesti
luiskaan istu-
tetaan pensai-
ta.

Kirkonkylän keskustan rantavyöhyke on jäsentymätön ja hoitamaton. Vyöhykkeen jäsentely käsittely ja hoito edistävät paikan käytettävyyttä ja parantaa keskustan viihtyisyyttä. Rantavyöhykkeen potentiaaliset lähtökohdat kannattaa hyödyntää. Ranta-

vyöhykkeen kehittämiseksi onkin laadittu Uitonvirran ranta-alueiden kunnostuksen yleissuunnitelma. Yleissuunnitelmaan kuulumattomia rakennettuja ranta-alueita ovat sillan itäpuolella Uitonrinteen ranta sekä sillan länsipuolella pohjoisrannalla leirintäalue. Uitonrinteen rantaa hoidetaan rantakasvillisuuden niitolla. Kaatamalla sopivista kohdista yksittäisiä puita saadaan Uitonrinteen poikkikatujen päistä pilkottava vedenpeili entistä paremmin esille. Leirintäalueen rannasta raivataan pensaikkoa. Alueella kasvavat katajat ja pihlajat säästetään. Leirintäalueen nurmen muuttaminen ainakin osittain niityksi muuttaisi alueen ilmettä kulttuurimaisemaan paremmin sopivaksi. Kasvillisuuden on kuitenkin oltava kulutuksen kestävää.

6.5 Löytökylä

6.5.1 Maisemanhoito Löytökylällä

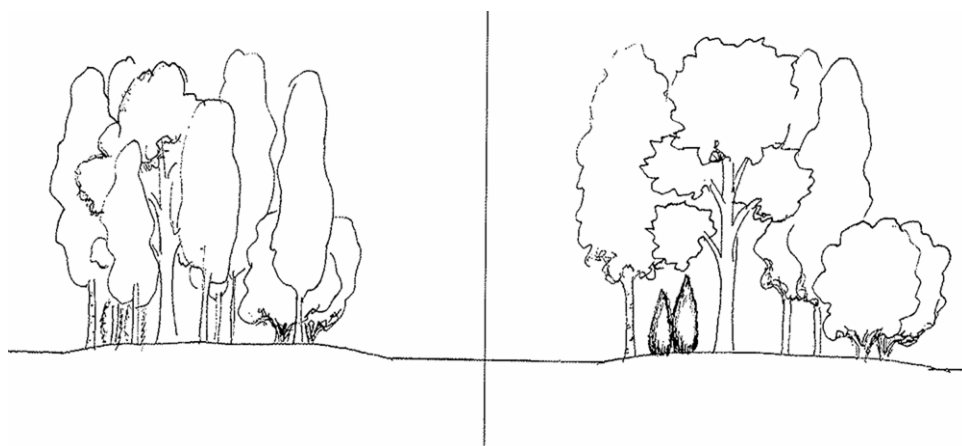
Löytökylän maisemallisten arvojen säilyminen edellyttää viljelymaiseman pysymistä avoimena ja laiduntamisen jatkamista laidunalueilla. Peltomaita ympäröivien metsien reunavyöhykkeitä ja peltujen kasvillisuusaarekkeitä hoitamalla edistetään alueen maisemakuvallista ja ekologista monimuotoisuutta. Tärkeitä yksityiskohtia maisemakuvassa ovat tieympäristössä sijaitsevat yksittäiset maisemapuut. Näitä puita tulee hoitaa ja taata niille hyvät elinolosuhteet. Löytökylässä maisemakuvan merkittäviä elementtejä ovat viljelyaukeiden ohella vesistönäkymät, joiden säilymisestä tulee huolehtia. Löytökylään Tannilantien varteen suunnitteilla olevan uuden asuinalueen rakentamisen yhteydessä on huomioitava rinnetalteen maisemallinen merkitys uutta puustoa istuttamalla. Istutuksissa suositaan paikalle luontaisia lajeja. Valtapuuna tulee olla mänty. Jatkossa maisemallisesti merkittävien selännetalteen hoidossa on huomioitava metsien asema maiseman kehityksenä. Horisonttilinjan silmänpistäviä koloja voidaan estää hakkuualueiden muodon suunnittelulla. Aukkojen tulisi olla rinteen suuntaisia kaistoja, eikä selännetteen yli meneviä. Selänneiden lakialueilla aukkohakkuuta on syytä välttää. Hakkuualueiden muoto tulisi olla luonnollinen, ei geometrinen. Hakkuualueen maisemallisia haittoja voidaan lieventää myös jättämällä siemenpuuryhmiä sekä hakkuualueen reunoille metsäisiä kielekkeitä.



Kuvia Löytökylältä. Vasemmalla kuva peltujen yli metsälaitumelle. Oikealla kuva metsälaitumelta.

6.5.2 Saarekkeiden hoito

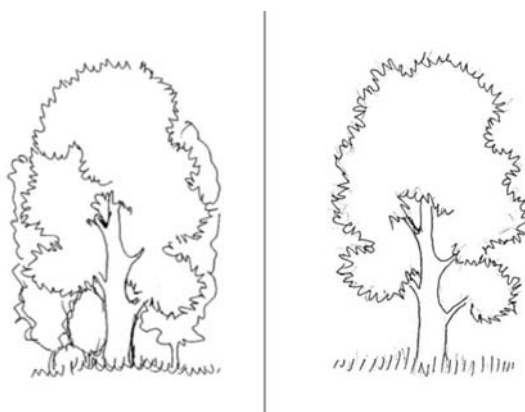
Saarekkeiden hoidon tavoitteena on estää umpeen kasvaminen ja tuoda esille näyttävimmät puut ja pensaat. Saarekkeesta kaadetaan huonokuntoiset ja liian tiheästi kasvavat puut. Huonoa puustoa voidaan uusia ja istuttaa alueella luontaisestikin kasvavia lajeja. Pensaskerroksesta säästämisen arvoisia ovat erityisesti katajat sekä hyväkuntoiset lehtipensaat. Aluskasvillisuuden kasvua voidaan hillitä niitolla tai laiduntamisella.



Kaaviokuva saarekkeen hoidosta. Vasemmalla tilanne ennen hoitoa ja oikealla harvennustöiden jälkeen. Saarekkeen puustoa harventamalla on tuotu esille vanha mänty, katajat, tuomet ja kolme koivua

6.5.3 Yksittäispuut

Löytökylällä on näyttäviä yksittäispuita. Yksittäispuita hoidetaan kaatamalla puiden vierestä kilpailijat, niittämällä juuristoalueen kasvillisuutta ja leikkaamalla huonokuntoisia oksia. Maanpinnan muokkausta vältetään puun juuristoalueella, jotta puun juuristo säilyisi elinvoimaisena. Vanhojen yksittäispuiden ohella kiinnitetään huomiota myös nuoriin yksittäisiin puihin, joista voi sopivan hoidon avulla kasvaa maiseman kiinnekohtia.



Ryhmästä yksittäispuuksi. Puun ympärillä kasvavien nuorten puiden poistaminen parantaa jäljelle jäävän puun kasvuolosuhteita ja asemaa maisemakuvassa.



Kuvapari yksittäispuiden suosimisesta. Vasemmalla tilanne ennen hoitoa ja oikealla raivauksen jälkeinen tilanne. Männyn vieressä kasvavat lehtipuut on kaadettu. Taustan pelto on tullut paremmin esille.

7 MAATALOUDEN ERITYISTUET JA RAHOITUSMAHDOLLISUUDET

7.1 Erityistukien ehdot

Osalle tässä maisemanhoitosuunnitelmassa esitettyjä hoitotoimenpiteisiin voi hakea maatalouden ympäristötuen erityistukea. Tukea on mahdollista saada suojavyöhykkeiden perustamiseen ja hoitoon, perinnebiotoopin hoitoon, luonnon monimuotoisuuden edistämiseen, maiseman kehittämiseen ja hoitoon. Tuen saamiseksi tehdään sopimus, jossa sitoudutaan 5 tai 10 vuoden ajaksi hoitamaan tuen kohdetta. Tukea voi hakea, mikäli viljelijä on sitoutunut ympäristötukijärjestelmän perus- ja lisätoimenpiteiden noudattamiseen. Tilalla tulee olla sopimuskauden ajan vähintään kolme hehtaaria tukikelpoista peltoa tai puutarhakasviviljelyä puolen hehtaarin alalla. Lisätietoja erityistuen hakemisesta saa TE-keskuksista, alueellisista ympäristökeskuksista sekä maaseutuneuvonnasta (ProAgria).

7.2 Tukikelpoiset hoitotoimenpiteet

Tuetussa suojavyöhykkeiden perustamisessa suojavyöhykkeen tulee olla vähintään 0,15 ha kokoinen ja 15 metriä leveä. Perustamisesta ja hoidosta tehdään viiden tai kymmenen vuoden sopimus. (Suojavyöhykkeiden perustaminen ja hoito, Maa- ja metsätalousministeriö 2005)

Perinnebiotooppeja hoidetaan laiduntamalla ja niittämällä. Perinnebiotoopin hoidosta tehdään viisivuotinen sopimus. Hoidettavan perinnebiotoopin tulee olla pinta-alaltaan vähintään 0,15 hehtaaria. Ala voi koostua myös useammasta vähintään 0,05 hehtaarin lohkoista. Perinnebiotooppeja ovat niityt, kedot, ahot, hakamaat, nummet ja metsälaituimet. Perinnebiotooppien kasvillisuus, eläin- ja sienilajisto ovat kehittyneet omaleimaisiksi perinteisen käytön seurauksena. Perinnebiotooppeja on kehittynyt pääasiassa laidunnetuille tai niitetyille alueille. (Maisemanhoito, luonnon monimuotoisuus, perinnebiotoopit, Maa- ja metsätalousministeriö 2005)

Maiseman kehittämisen ja hoidon toimenpiteitä ovat mm. näkymien avaaminen, maiseman monipuolistaminen yksittäispuita hoitamalla ja perinteisiä rakennelmia kunnostamalla. Maiseman kehittämisestä ja hoidosta tehdään 5- tai 10-vuotinen sopimus. Hoidettavan alueen tulee olla vähintään 0,15 hehtaaria. Ala voi koostua myös useammasta vähintään 0,05 hehtaarin lohkoista. (Maisemanhoito, luonnon monimuotoisuus, perinnebiotoopit, Maa- ja metsätalousministeriö 2005)

Luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi tehtäviä toimenpiteitä, joihin voi saada erityistukea, ovat metsän ja pellon välisien reunavyöhykkeiden hoito, saarekkeiden hoito, pienten kosteikkojen hoitaminen. Erityistuen kohteena olevan metsän reunavyöhykkeen maksimileveys on 20 metriä. Metsäsaareke, jonka hoidolle haetaan tukea, saa olla enintään puolen hehtaarin kokoinen. Myös pelloilla kasvavien, varsinaisia saarekkeitä pienempien, puu- ja pensasryhmien hoitoon voi saada tukea. Tukea voi hakea myös lintutornin rakentamisen ja polun perustamisen lintujen levähdys- tai ruokailualueelle. (Maisemanhoito, luonnon monimuotoisuus, perinnebiotoopit, Maa- ja metsätalousministeriö 2005)

8**LIITTEET**

- liite 1: ote maaperäkartasta
- liite 2: ote kallioperäkartasta
- liite 3: maisemarakennekaavio
- liite 4: maiseman arvot ja ongelmat, Tiittala
- liite 5: maiseman arvot ja ongelmat, Kirkonkylä
- liite 6: maiseman arvot ja ongelmat, Löytökylä
- liite 7: maisemanhoitosuunnitelma, Tiittala
- liite 8: maisemanhoitosuunnitelma, Kirkonkylä
- liite 9: maisemanhoitosuunnitelma, Löytökylä

15.9.2006

Pöyry Environment Oy, Tampere

Erkki Mikkola

toimistopäällikkö

Maria Ruotsalainen

miljöosuunnittelija, ins AMK

Lähdeaineisto:

Iisakkila, L. 1978. Perustietoa maisemaan vaikuttavista luonnontekijöistä. Espoo.

Jutikkala, E. Nikander, G. 1941. Suomen kartanot ja suurtilat. Helsinki.

Korsman, K. Lehtijärvi, M. 1973. Kallioperäkartan selitykset. Geologian tutkimuslaitoksen julkaisema. Otaniemi.

Rautamäki, M. 1982. Maisemamaakunnat - maakunnallinen viheraluejärjestelmä. Ota-kustantamo.

Saarelainen, J. 2001. Sulkavan kartta-alueen maaperä. Geologian tutkimuslaitoksen julkaisema. Espoo.

Seppänen, P. 1999. Sulkavan historia 1. Sulkava.

Ympäristöministeriö. 1993. Maisema-aluetyöryhmän mietintö, Osa 2, Arvokkaat maisema-alueet. Helsinki.

Ympäristöministeriö ja museovirasto. 1993. Rakennettu kulttuuriympäristö, valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Helsinki.

Maa- ja metsätalousministeriö. 2005. Maisemanhoito, luonnon monimuotoisuus, perinnebiotoopit.

Maa- ja metsätalousministeriö. 2005. Kosteikot ja laskeutusaltaat

Maa- ja metsätalousministeriö. 2005. Suojavyöhykkeiden perustaminen ja hoito.

Karttalähteet:

Kallioperäkartta 1: 100 000. Lehti 3144 Sulkava. Geologian tutkimuslaitoksen julkaisema. Helsinki 1966.

Maaperäkartta 1:20 000. Lehti 3144 12 Sulkava. Geologian tutkimuskeskus. Tuloste 17.8.2005. Espoo.

Peruskarttalehti 1: 20 000. Lehti 3144 12, ote. Maanmittauslaitos. kuvaus 1964, kartoitus v.1966, painettu v.1971.

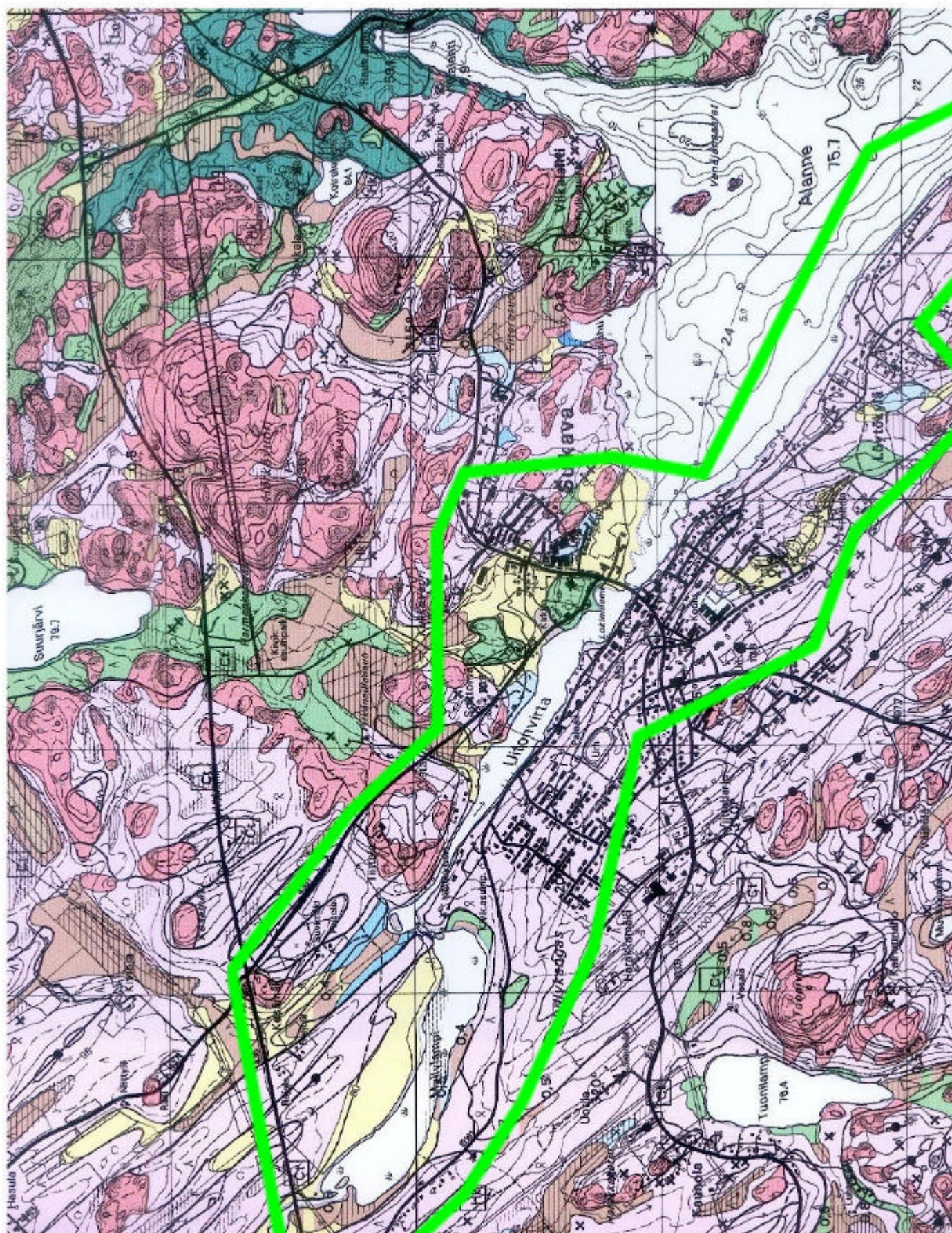
Peruskarttalehti 1: 20 000. Lehti 3144 12, ote. Maanmittauslaitos. kuvaus 1964, kartoitus v.1985, painettu v.1988.

Saimaan vesistökartta 1:100 000. Kartoitus v. 1940, painettu 1945. Lähde Maanmittaushallituksen arkisto.

Suomen taloudellinen kartta 1:100 000. Lehti V:9. Tehty 1915, korjattu 1921, painettu 1923. Lähde Maanmittaushallituksen arkisto.

Valokuvat:

Pöyry Environment Oy, Kaisa Rantee



Tumma punainen: kallioalue, vaale punainen: moreeni,
 tumma vihreä: sora, vihreä: hiekka, keltainen: karkaa hietä,
 ruskea: eloperäinen kerrostuma, siniset: hietä ja hiesu.
 Suunnittelualue rajattu vihreällä viivalla.
 Lähde: Maanmittauslaitos 2005

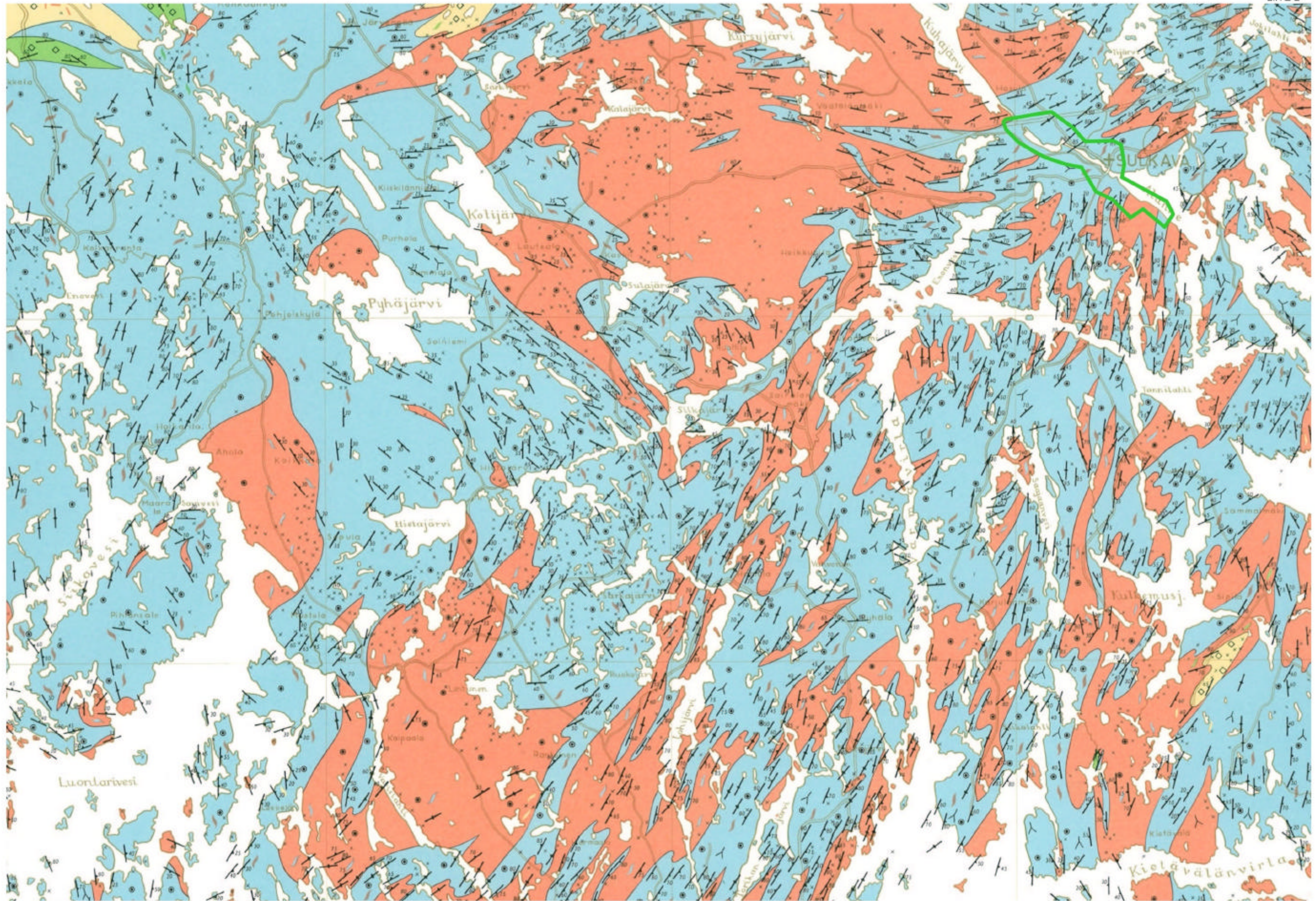
SULKAVAN KULTTUURIYMPÄRISTÖN MAISEMANHOITOSUUNNITELMA

OTE MAAPERÄKARTASTA 1:20 000

15.9.2006

PÖYRY ENVIRONMENT OY

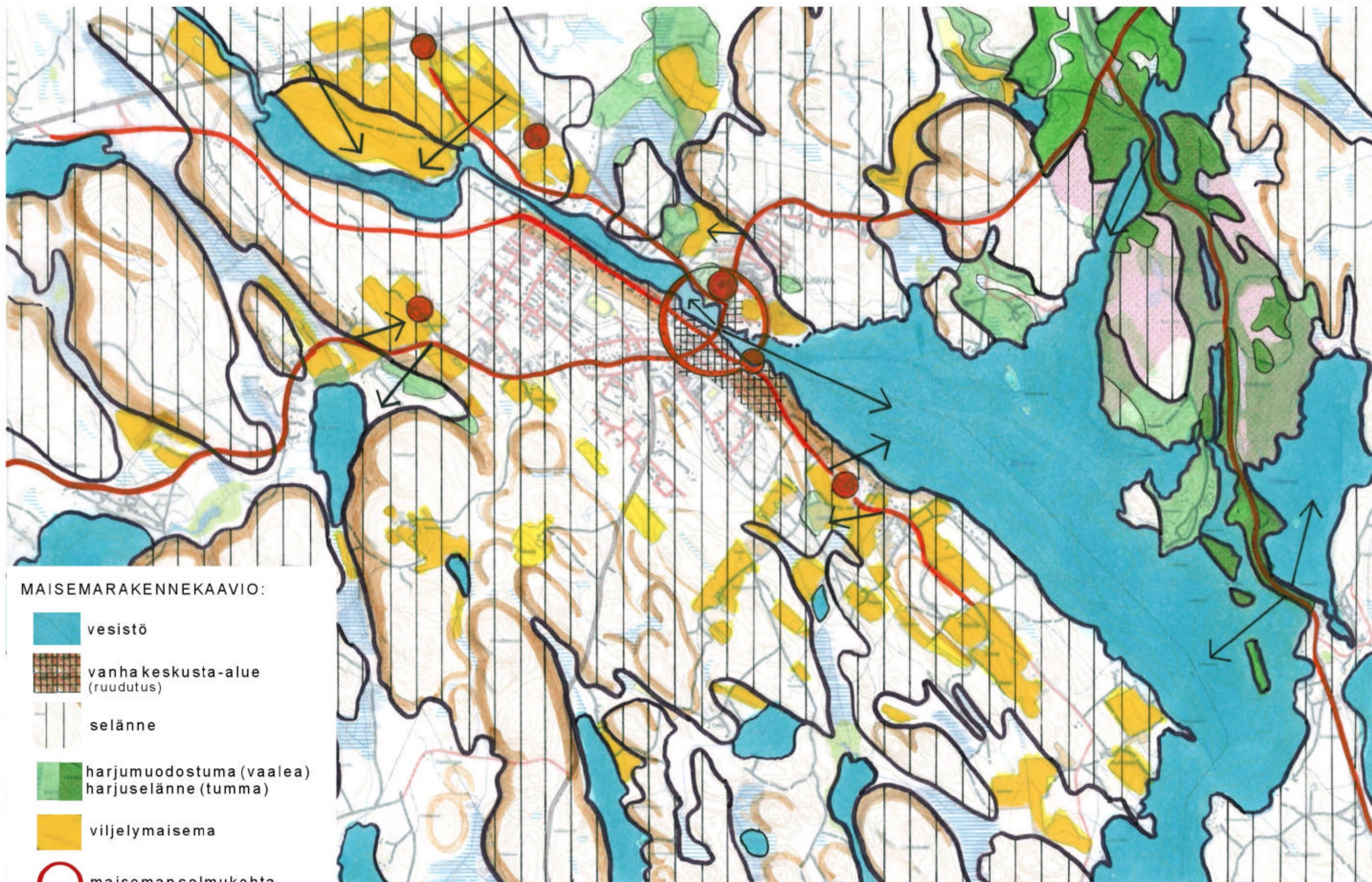
Tampere



Punainen: graniittia, sininen: kiille- ja suonigneissii.
 Suunnittelualue rajattu vihreällä viivalla.
 Lähde: Maanmittauslaitos 1966.

SULKAVAN KULTTUURIYMPÄRISTÖN
 MAISEMANHOITOSUUNNITELMA

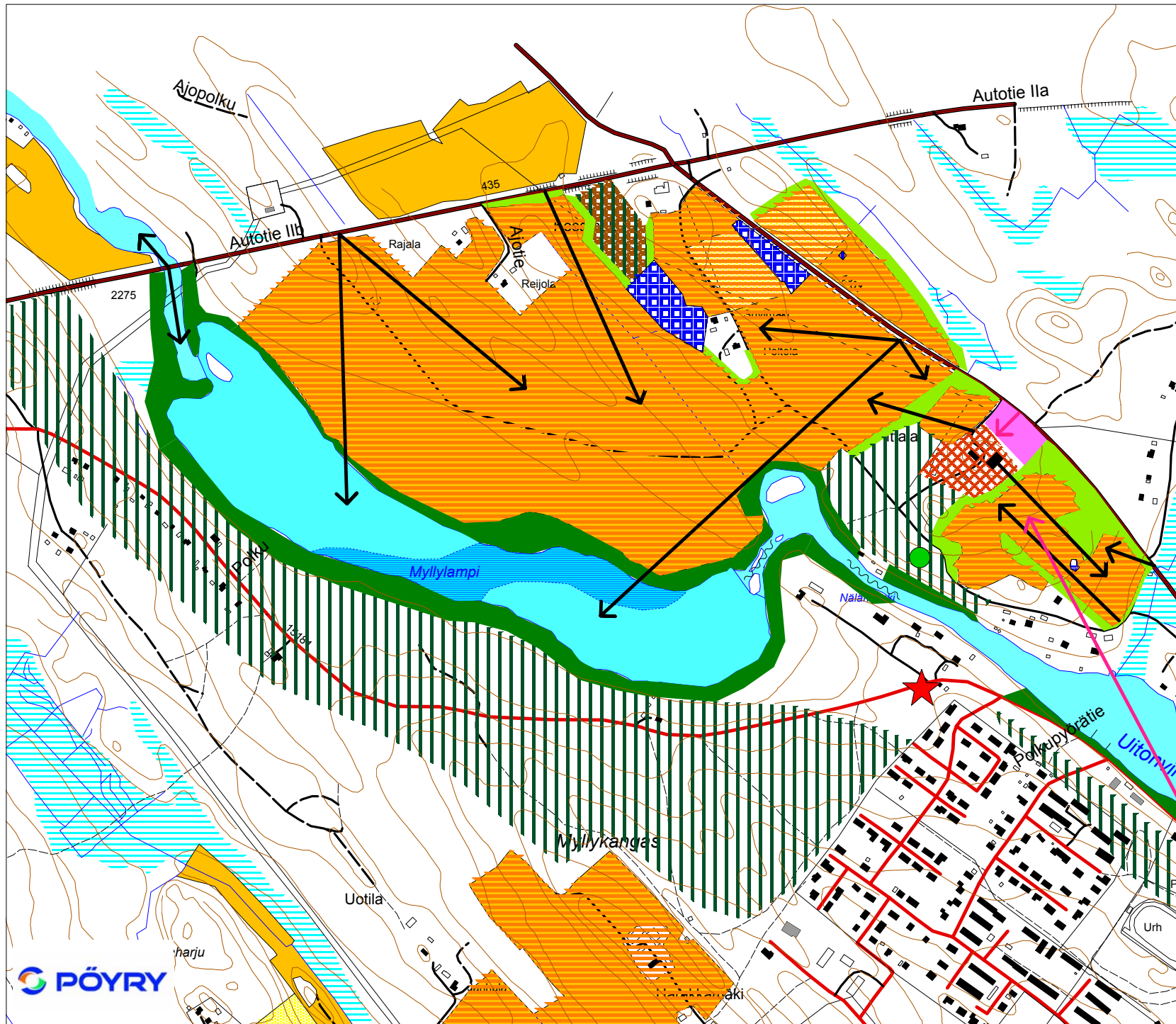
OTE KALLIOPERÄKARTASTA 1:100 000
 15.9.2006
 PÖYRY ENVIRONMENT OY
 Tampere



SULKAVAN KULTTUURIYMPÄRISTÖN
MAISEMANHOITOSUUNNITELMA

MAISEMARAKENNEKAAVIO
15.9.2006
PÖYRY ENVIRONMENT OY
Tampere

TIITTALA MAISEMAN ARVOT JA ONGELMAT 1:10 000

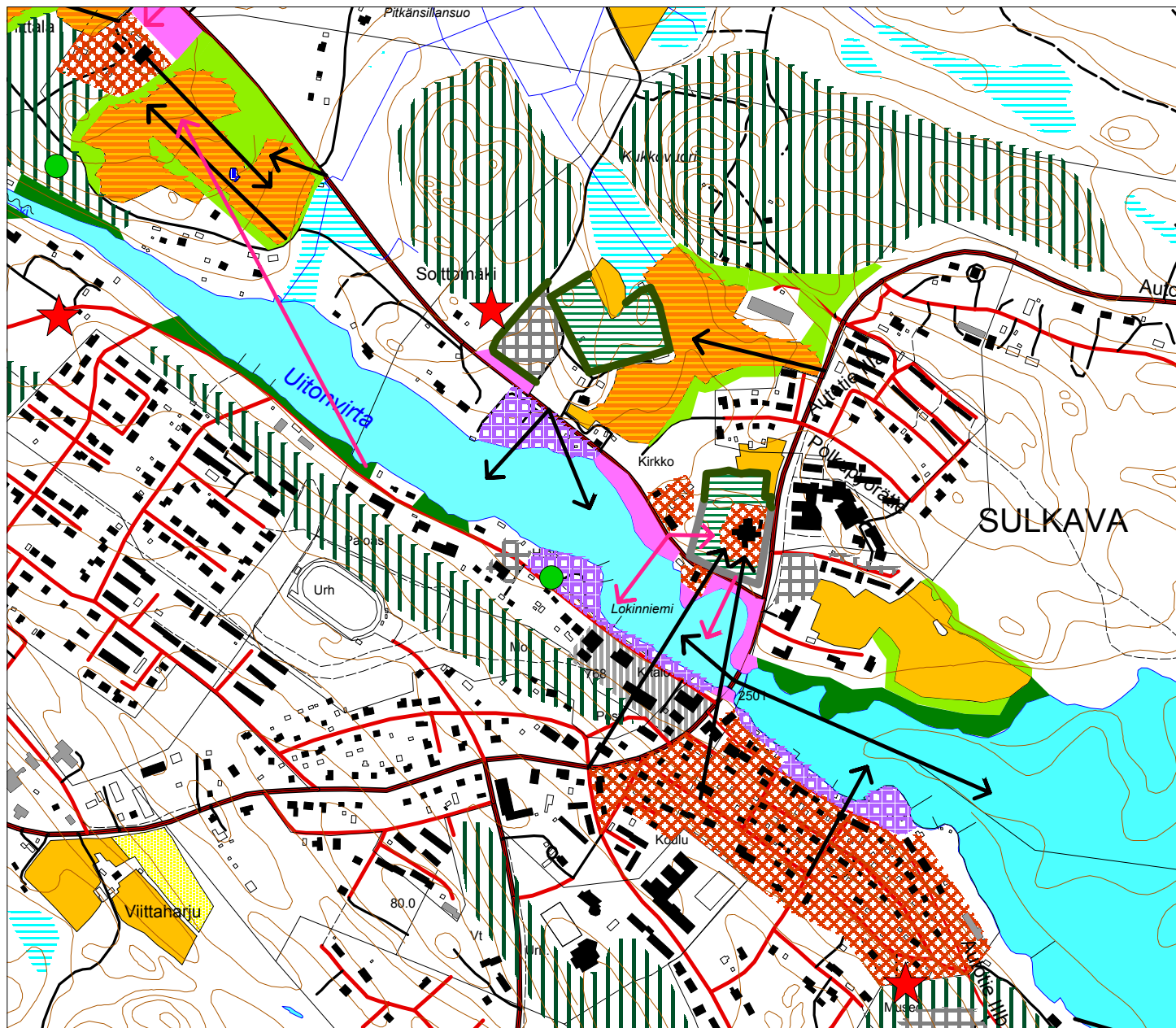


MERKINTÖJEN SELITYS

- Maisemallisesti merkittävä näkymäsuunta
- Maisemallisesti merkittävä, mutta umpeutunut näkymäsuunta
- Maisemallisesti merkittävä yksittäispuu
- ||| Maisemallisesti merkittävä avoin viljelymaisema
- ||| Maisemallisesti merkittävä kehys- tai selännemetsä
- |||| Maisemallisesti merkittävä saareke
- Maisemallisesti merkittävä reunavyöhyke
- Maisemallisesti merkittävä rantavyöhyke
- Umpeen kasvanut alue
- Maisemallisesti merkittävä laidun
- Maisemallisesti merkittävä rakennettu ympäristö
- ★ Muinaismuisto

SULKAVAN KULTTUURIYMPÄRISTÖN
MAISEMANHOITOSUUNNITELMA 15.9.2006

PÖYRY ENVIRONMENT OY
Tampere



KIRKKONKYLÄ MAISEMAN ARVOT JA ONGELMAT 1:10 000

LIITE 5

MERKINTÖJEN SELITYS

- Maisemallisesti merkittävä näkymäsuunta
- Maisemallisesti merkittävä, mutta umpeutunut näkymäsuunta
- Maisemallisesti merkittävä yksittäispuu
- Maisemallisesti merkittävä kuusialta
- Maisemallisesti merkittävä kiviaita
- Maisemallisesti merkittävä avoin viljelymaisema
- Maisemallisesti merkittävä kehys- tai selänmetsä
- Maisemallisesti merkittävä reunavyöhyke
- Maisemallisesti merkittävä rantavyöhyke
- Maisemallisesti merkittävä rakennettu ranta
- Maisemallisesti merkittävä puisto tai hautausmaa
- Umpeen kasvanut alue
- Muu maisemallinen ongelma
- Maisemallisesti merkittävä rakennettu ympäristö
- Ongelmallinen taajamakuva
- ★ Muinaismuisto

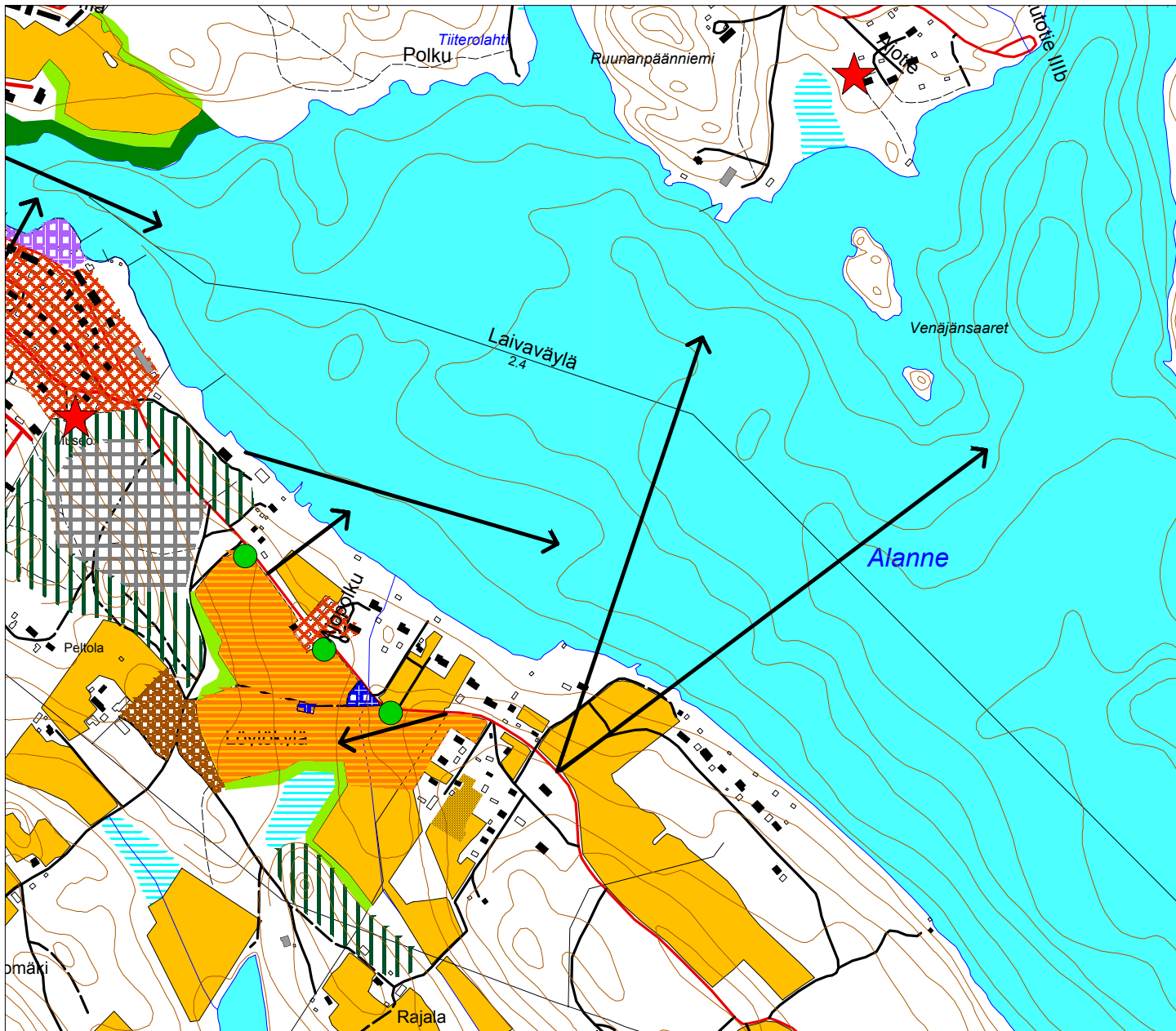
SULKAVAN KULTTUURIYMPÄRISTÖN
MAISEMANHOITOSUUNNITELMA 15.9.2006

PÖYRY ENVIRONMENT OY
Tampere

LÖYTÖKYLÄ MAISEMAN ARVOT JA ONGELMAT 1:10 000

MERKINTÖJEN SELITYS

- Maisemallisesti merkittävä näkymäsuunta
- Maisemallisesti merkittävä yksittäispuu
- ▨ Maisemallisesti merkittävä avoin viljelymaisema
- ▨ Maisemallisesti merkittävä kehys- tai selännemetsä
- ▨ Maisemallisesti merkittävä saareke
- ▨ Maisemallisesti merkittävä reunavyöhyke
- ▨ Maisemallisesti merkittävä rantavyöhyke
- ▨ Maisemallisesti merkittävä rakennettu ranta
- ▨ Muu maisemallinen ongelma
- ▨ Maisemallisesti merkittävä laidun
- ▨ Maisemallisesti merkittävä rakennettu ympäristö
- ★ Muinaismuisto



SULKAVAN KULTTUURIYMPÄRISTÖN
MAISEMANHOITOSUUNNITELMA 15.9.2006

PÖYRY ENVIRONMENT OY
Tampere

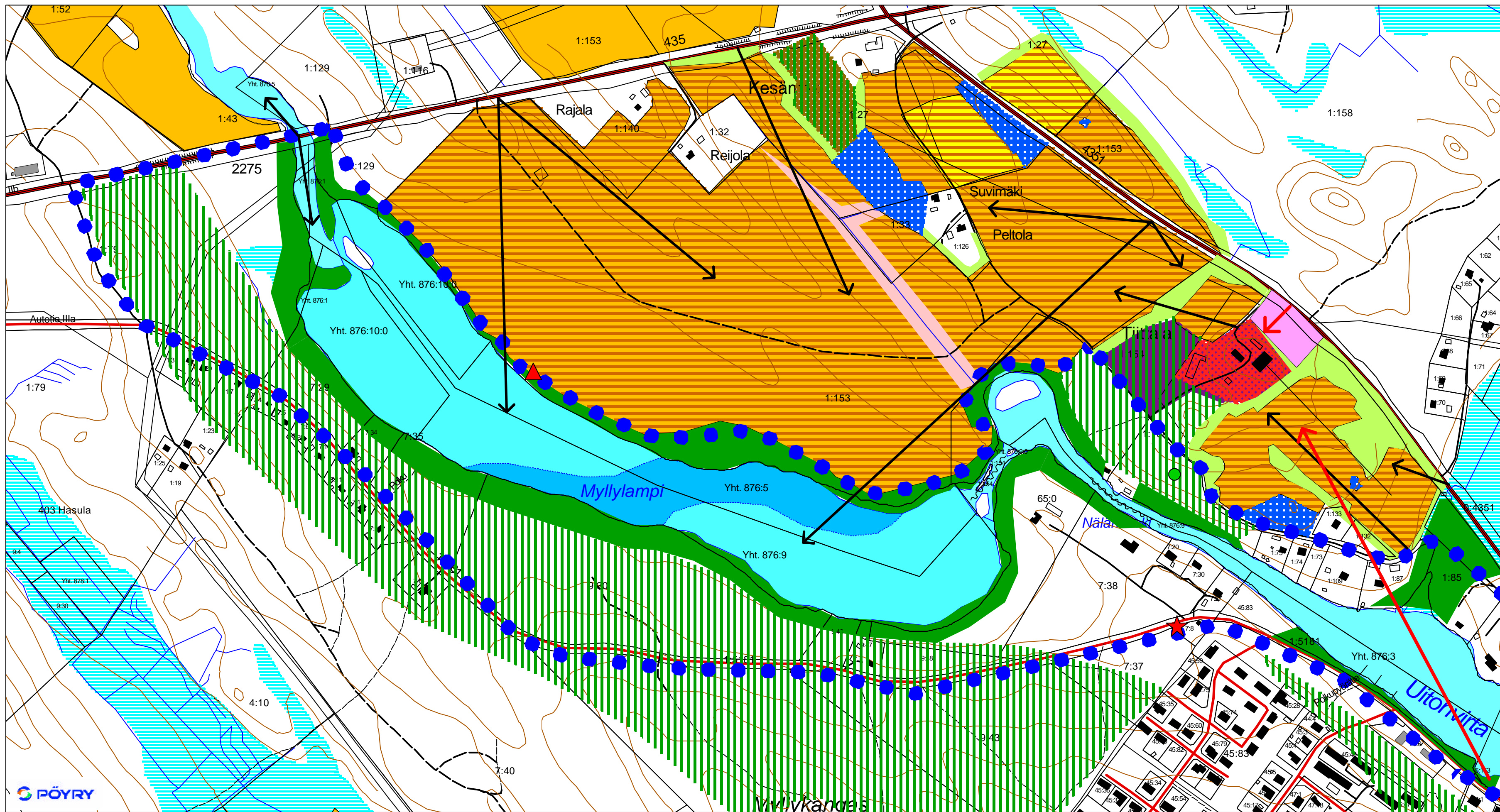
TIITTALA MAISEMANHOITOSUUNNITELMA VUOSILLE 2006-2011 1:5 000

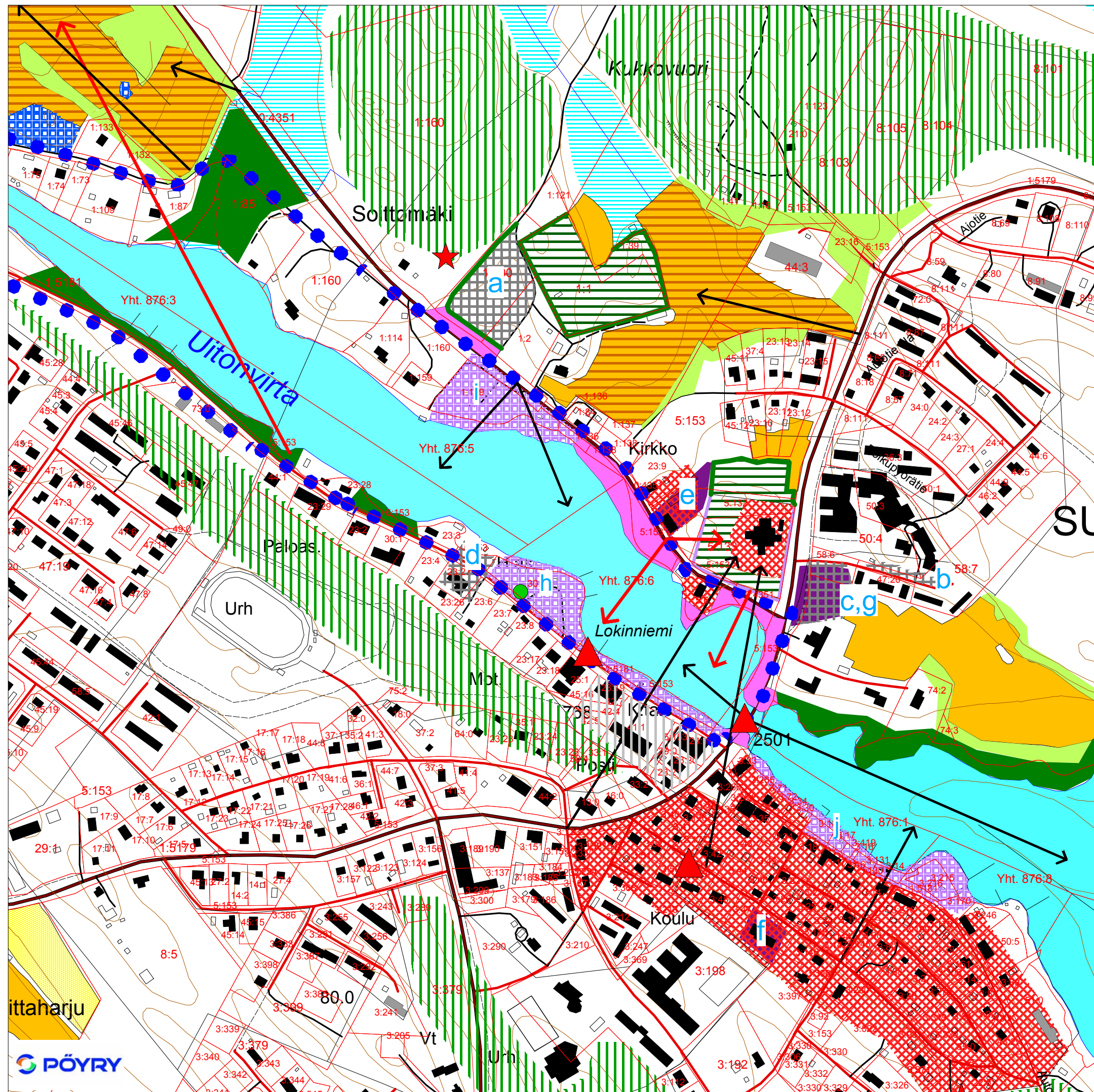
MERKINTÖJEN SELITYKSET

-  Ehdotus maisema- ja ulkoilureitin sijainnista.
-  Tärkeä näkymäsuunta pidetään avoimena.
-  Umpeenkasvanut näkymäsuunta avataan harvennuksilla.
-  Arvokas yksittäispuu säilytetään ja hoidetaan.
-  Uusi näköalapaikka rakennetaan Myllylammien rannalle maisemareitin varrelle.
-  Peltoalue säilytetään viljelykäytössä.
-  Kehymetsän hoidossa huomioidaan maisemalliset arvot.
-  Reunavyöhykkeitä hoidetaan harvennuksilla, laidunnuksella ja niitolla.
-  Alue säilytetään laitumena.
-  Saarekkeita hoidetaan harventamalla puustoa ja pensaskerrosta sekä niittämällä aluskasvillisuutta.
-  Arvokas rakennettu ympäristö pidetään kunnossa. Yleisilme ja puutarhamaisuus säilytetään.
-  Rantavyöhykkeillä avataan näkymiä rantapuustoa harventamalla. Linnustolle jätetään pesimispaikkoja. Tarvittaessa muodostetaan suojavyöhykkeitä peltoalueen ja Myllylammien väliin.
-  Pienvesistön varteen kehitetään kasvillisuusvyöhyke.
-  Umpeenkasvava alue raivataan.
-  Alueelle tarvitaan tarkempi suunnitelma. Metsää kehitetään maisemapuistikoksi ja kartanon piha-alue suunnitellaan.
-  Muinaismuisto

SULKAVAN KULTTUURIYMPÄRISTÖN
MAISEMANHOITOSUUNNITELMA. 15.9.2006

PÖYRY ENVIRONMENT OY
Tampere

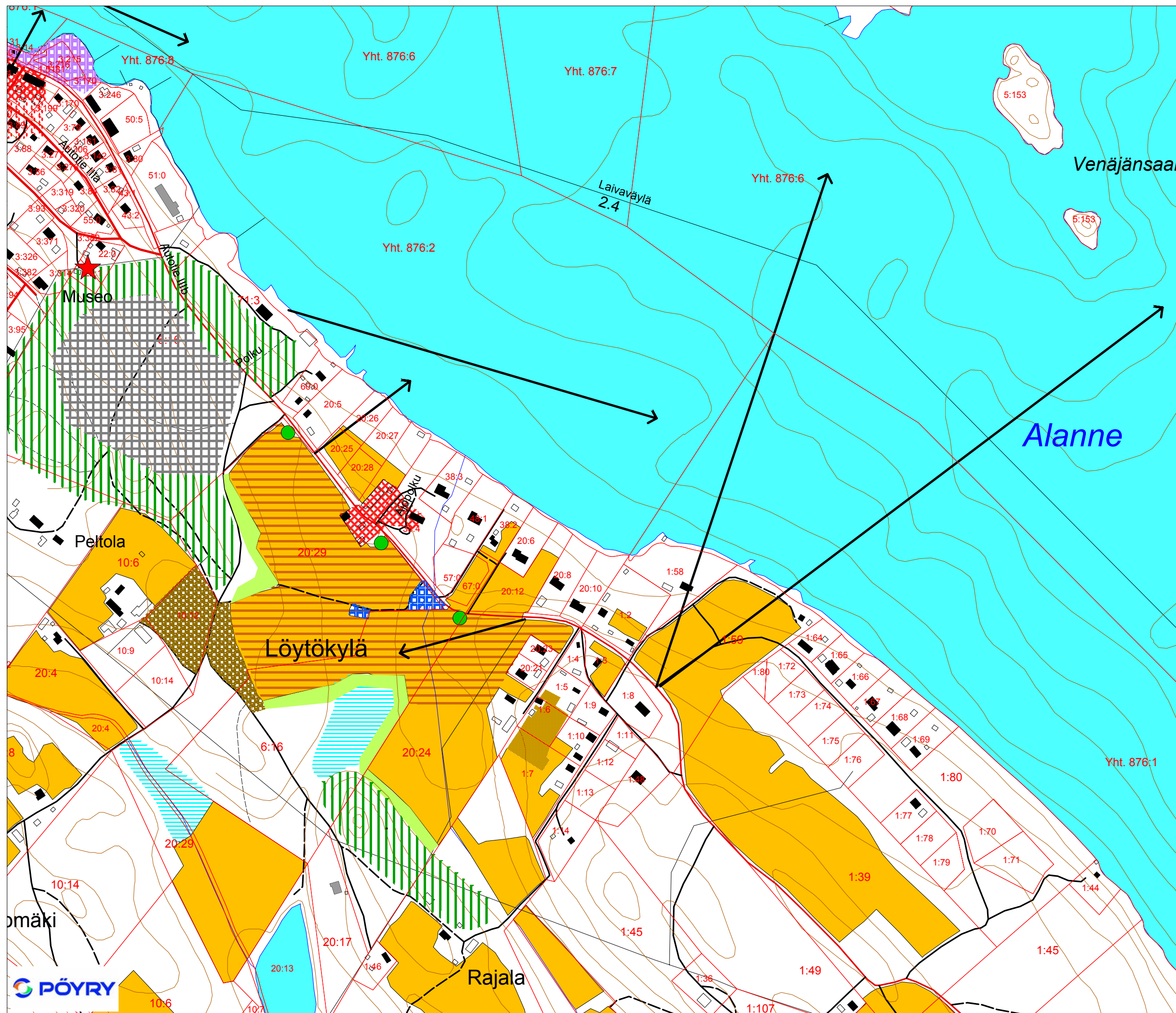




LÖYTÖKYLÄ MAISEMANHOITO- SUUNNITELMA VUOSILLE 2006-2011 1: 5 000

MERKINTÖJEN SELITYS

-  Tärkeä näkymäsuunta pidetään avoimena.
-  Arvokas yksittäispuu säilytetään ja hoidetaan.
-  Peltoalue säilytetään viljelykäytössä.
-  Kehymetsän hoidossa huomioidaan maisemalliset arvot.
-  Reunavyöhykkeitä hoidetaan harvennuksilla, laidunnuksella ja niitolla.
-  Alue säilytetään laitumena.
-  Saarekkeita hoidetaan harventamalla puustoa ja pensaskerrosta sekä niittämällä aluskasvillisuutta.
-  Arvokas rakennettu ympäristö pidetään kunnossa. Yleisilme ja puutarhamaisuus säilytetään.
-  Hakkuualueelle istutetaan uutta selännepuustoa.
-  Muinaismuisto



SULKAVAN KULTTUURIYMPÄRISTÖN
MAISEMANHOITOSUUNNITELMA 15.9.2006

PÖYRY ENVIRONMENT OY
Tampere